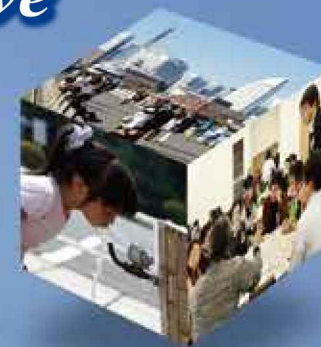

***Xây dựng mô hình toàn cầu về
Quản lý Đô thị Bền vững
- Thành phố YOKOHAMA -***

*Cơ quan Hợp tác Quốc tế Nhật Bản (JICA)
<http://www.jica.go.jp/english/index.html>*

*Phòng Hợp tác Kỹ thuật Quốc tế, Ban Chính sách, thành phố Yokohama
<http://www.city.yokohama.lg.jp/seisaku/kyoso/yport-e/>*

Xuất bản tháng 10 2013

Lời ngỏ

Dân số đô thị ở các nước đang phát triển đã tăng gấp 4 lần trong khoảng thời gian từ năm 1970 đến năm 2010. Điều này cho thấy khoảng 2/3 sự tăng trưởng dân số thế giới đã diễn ra ở các nước đang phát triển trong suốt 40 năm qua. Bên cạnh đó, các đô thị đã trở nên rất quan trọng cho các hoạt động kinh tế-xã hội, là động lực tăng trưởng kinh tế quốc dân. Cùng nhìn lại bức tranh kinh tế châu Á, tính đến năm 2008, khoảng 80% tổng sản lượng hàng hóa và dịch vụ của vùng này đã được tạo ra ở các đô thị. Tuy nhiên, chính sự tập trung các hoạt động kinh tế và nhân lực ở các khu vực đô thị đã đem lại những hệ quả tiêu cực đang ngày một gia tăng như thiếu hạ tầng đô thị, môi trường đô thị xuống cấp và số người nghèo đô thị gia tăng. Chính vì thế, phát triển đô thị bền vững đang trở nên quan trọng hơn bao giờ hết.

Rất nhiều vấn đề mà các đô thị của các nước đang phát triển gặp phải cũng chính là các mối quan ngại đã từng làm đau đầu các nhà chức trách đô thị Nhật Bản. Với những nỗ lực không mệt mỏi cùng với nhiều biện pháp bao gồm cả sự tham gia của người dân trong suốt giai đoạn tăng trưởng kinh tế cao của đất nước, Nhật Bản đã tích lũy được hàng loạt kinh nghiệm và kiến thức cực kỳ hữu ích trong giai đoạn này và những kiến thức đó hoàn toàn có thể áp dụng đối với phát triển đô thị ở những nước đang phát triển.

Thành phố Yokohama đã chủ động tham gia các dự án hợp tác quốc tế nhằm cung cấp giải pháp cho các vấn đề đô thị ở các nước đang phát triển, áp dụng các bí quyết thu được thông qua chương trình “Phát triển đô thị” thành phố Yokohama, bao gồm 6 dự án chiến lược tạo ra sự đặc trưng cho Yokohama. Trong năm 2011, thành phố Yokohama đã ký hiệp định hợp tác toàn diện với JICA, trở thành đô thị đầu tiên của Nhật Bản thực hiện hiệp định hợp tác theo hình thức này.

Nhằm hiện thực hóa tầm nhìn “Phát triển gắn kết và năng động”, một trong bốn chiến lược đã được thực hiện là “Đẩy mạnh mô hình đối tác phát triển”. Theo đó, JICA hướng tới thúc đẩy hỗ trợ phát triển cộng đồng toàn cầu thông qua các mối quan hệ đối tác với nhiều bên liên quan khác nhau gồm cả các cấp chính quyền địa phương của Nhật Bản. Trong khuôn khổ định hướng này, gần đây chúng tôi đã thực hiện phân tích và tổng hợp các kiến thức và kinh nghiệm của thành phố Yokohama, trên cơ sở đó biên soạn lại thành một cuốn sách ảnh giới thiệu có giá trị như một công cụ tham khảo phục vụ hợp tác quốc tế.

Tôi thực sự hy vọng cuốn sách này sẽ góp phần vào tăng trưởng bền vững của các đô thị ở các nước đang phát triển, thúc đẩy hợp tác giữa các chính quyền địa phương với các đô thị, đồng thời cũng hỗ trợ sự tăng trưởng của Nhật Bản trong tương lai.

Tháng 10 năm 2013

Akihiko Tanaka

Phó Giám đốc

Cơ quan Hợp tác Phát triển Nhật Bản (JICA)

Thành phố Yokohama đã từng phải đối mặt với hàng loạt các vấn đề môi trường như là hệ quả của quá trình công nghiệp hóa và tăng trưởng dân số như vũ bão trong tiến trình phát triển vượt lên trở thành một siêu đô thị với dân số khoảng 3,7 triệu người. Yokohama đã rất nỗ lực để vượt qua những vấn đề đô thị điển hình và cùng với người dân, thành phố luôn hướng tới thực hiện mục tiêu đô thị an toàn và tiện nghi, là nơi tập trung các chức năng công nghiệp tinh xảo, hướng tới quản lý đô thị chiến lược hiệu quả và là nơi cung cấp tốt các dịch vụ và hạ tầng đô thị chất lượng cao.

Với nền tảng kinh nghiệm thu được, thành phố Yokohama đã đang thực hiện thúc đẩy hợp tác quốc tế thông qua các mô hình thành phố kết nghĩa/đô thị đối tác, CITYNET v.v. với nhiều đô thị ở các quốc gia khác nhau. Để tiếp tục theo đuổi hợp tác quốc tế, Y-PORT (Chương trình Hợp tác của Yokohama về Nguồn lực và Công nghệ theo mô hình Đối tác Công – Tư). Từ tháng 10 năm 2011, Yokohama đã trở thành thành phố đầu tiên ký kết thỏa thuận đối tác với JICA.

Chắc hẳn những độc giả của cuốn sách ảnh này, cũng giống như Yokohama trước đây, đang phải đối mặt với hàng loạt các vấn đề đô thị hôm nay. Tuy nhiên, chắc chắn không thể có một giải pháp toàn cầu cho những vấn đề này và thực tế cho thấy mỗi vấn đề cần được giải quyết trong bối cảnh riêng của từng đô thị, phát huy được kiến thức của khu vực tư nhân. Chính vì vậy, cách làm của thành phố Yokohama không hẳn sẽ có thể sẽ áp dụng trực tiếp cho các đô thị của bạn đọc nhưng chắc chắn những kinh nghiệm và bí quyết chúng tôi tích lũy được sẽ giúp khắc phục nhiều vấn đề đô thị ở từng thành phố.

Thành phố Yokohama luôn sẵn sàng hỗ trợ vì sự phát triển hơn nữa của các thành phố/đô thị cũng như cải thiện mức sống của người dân thông qua chương trình Y-PORT.

Tháng 10 năm 2013

Fumiko Hayashi

Thị trưởng

Thành phố Yokohama

Tổng Quan

Hướng tới quản lý đô thị bền vững ...

Hiện nay chúng ta đang ở trong “kỷ nguyên đô thị”. Nghĩa là đô thị là động lực chính cho phát triển kinh tế, văn hóa và xã hội của mỗi quốc gia. Nhưng trong mỗi đô thị, chúng ta lại phải đối mặt với những vấn đề phát sinh hàng ngày. Đô thị cần chủ động nghiên cứu và hành động, tìm ra những giải pháp phù hợp, lắng nghe nguyện vọng và phản ánh của người dân về những vấn đề cấp thiết và dài hạn.

Thách thức trong đô thị hiện nay

Các vấn đề tại các đô thị mới nổi

tr.6-7

Các đô thị mới nổi trên thế giới phải đối mặt với những vấn đề đô thị khác nhau. Tăng trưởng kinh tế và dân số nhanh dẫn tới tắc nghẽn giao thông, ô nhiễm môi trường, khan hiếm hạ tầng xã hội và kinh tế, suy giảm chất lượng cuộc sống, giảm khả năng ứng phó với thiên tai.

Làm cách nào để các đô thị có cơ chế quản lý phù hợp để khắc phục được những khó khăn này?

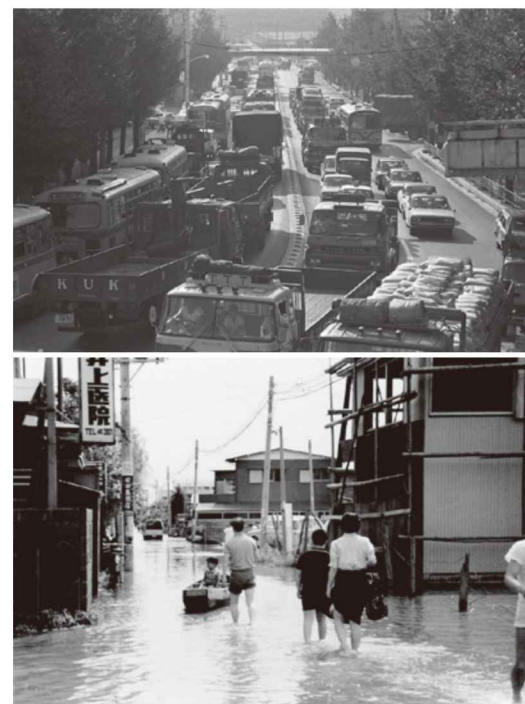
Yokohama đã đối mặt với nhiều khó khăn nhưng đã có cải cách và cùng với người dân cùng giải quyết

Sơ lược về Yokohama

tr. 8-9

Yokohama đã trải qua nhiều vấn đề đô thị lớn trong quá trình tăng trưởng kinh tế mạnh mẽ và dân số tăng đột biến. Để đối phó với những vấn đề đó, Yokohama đã triển khai một loạt các dự án phát triển và các biện pháp điều tiết, tất cả đều được xây dựng nhằm đảm bảo có tính đồng bộ và nhất quán với nhau, đảm bảo thực hiện dài hạn cũng như có sự tham gia chủ động của người dân và khu vực tư nhân.

Kết quả là Yokohama đã thay đổi hoàn toàn từ một đô thị có môi trường sống suy thoái thành một đô thị đáng sống, thân thiện với môi trường, có cơ sở kinh tế vững mạnh.

Kinh nghiệm của Yokohama hay “7 hướng đi” để thực hiện tăng trưởng bền vững có thể mang lại góc nhìn mới cho những người quản lý đô thị hay quy hoạch đô thị trên thế giới

“7 hướng đi” đảm bảo quản lý đô thị bền vững

tr.12-27

Cũng giống như những gì các đô thị mới nổi ngày nay đang gặp phải, Yokohama cũng từng có nhiều vấn đề bất cập lớn về đô thị trong giai đoạn từ thập kỷ 1960 tới thập kỷ 1980 khi thành phố có sự tăng trưởng kinh tế mạnh mẽ và gia tăng dân số nhanh.

Những bài học kinh nghiệm thu được có thể chia sẻ cùng với các đô thị khác trên thế giới để hướng tới phát triển bền vững. Bài học kinh nghiệm của Yokohama – hay 7 cách làm để đảm bảo tăng trưởng bền vững – có thể mang lại góc nhìn mới cho lãnh đạo các thành phố hay những quy hoạch gia đô thị trên toàn thế giới.

Trở thành đối tác với chính đô thị của bạn

Hợp tác quốc tế của thành phố Yokohama

tr. 28-31

Thành phố Yokohama đang chủ động xúc tiến hợp tác quốc tế với các thành phố khác về vấn đề phát triển đô thị. Thông qua chương trình hợp tác quốc tế mới, Y-PORT (Dự án đối tác Yokohama về nguồn lực và công nghệ), thành phố hướng tới không chỉ quảng bá những kinh nghiệm của mình mà cả các doanh nghiệp tư nhân trong thành phố. Yokohama sẽ tiếp tục làm việc với các đô thị tại các nền kinh tế mới nổi để thực hiện phát triển đô thị bền vững trên thế giới.

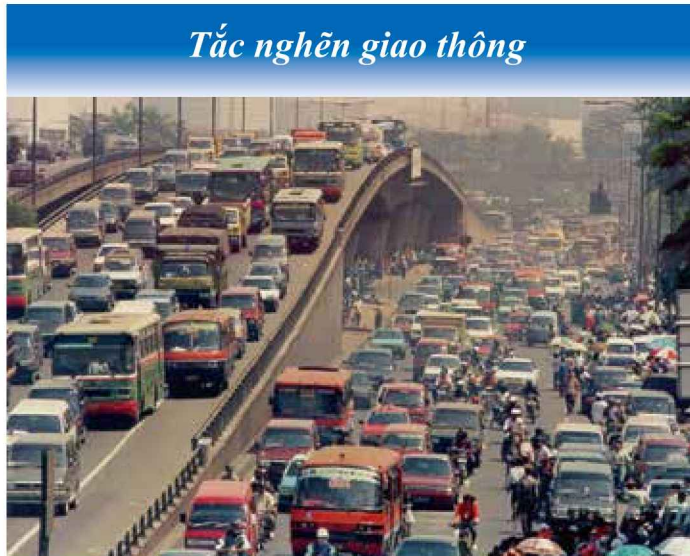
Đô thị mở rộng tự phát

Mật độ đô thị ngày càng tăng, diện tích đô thị ngày càng mở rộng do người dân tăng cường tìm kiếm việc làm, dịch vụ giáo dục và đô thị trong thành phố.

Đâu là cách để các đô thị đẩy mạnh và kiểm soát đô thị hóa kết hợp với bảo vệ môi trường, phát triển hạ tầng và quản lý sử dụng đất?

Tắc nghẽn giao thông

Do thiếu hạ tầng giao thông, vận tải công cộng và quản lý giao thông, nên lưu lượng xe ngày càng tăng đã gây thiệt hại kinh tế lớn, ô nhiễm môi trường, mất ổn định xã hội, làm giảm khả năng di chuyển và tiếp cận. Làm thế nào để các đô thị xây dựng mạng lưới giao thông gắn kết với sử dụng đất, cung cấp dịch vụ vận tải tốt hơn?

Đe dọa đối với tính cạnh tranh kinh tế

Các hoạt động kinh tế - xã hội thiếu hiệu quả đã khiến năng suất thấp, thiếu việc làm, thiếu cơ hội đầu tư, và giảm phát triển du lịch. Trong khi đầu tư tư nhân được khuyến khích trong bối cảnh phát triển kinh tế và toàn cầu hóa, làm thế nào để các đô thị khuyến khích được các hoạt động kinh tế cạnh tranh một cách bền vững?

Gia tăng cách biệt về hạ tầng

Việc xây dựng và bổ trí thêm hạ tầng không đáp ứng được nhu cầu của dân số đang gia tăng do thiếu các công trình hạ tầng cũng như thiếu năng lực quản lý và do công nghệ thấp. Trong khi nguồn lực và năng lực còn bị hạn chế, làm thế nào để các đô thị tăng cường phát triển hạ tầng và cung cấp các dịch vụ một cách hữu hiệu?

Các vấn đề tại các đô thị mới nổi và các vùng đô thị

Các đô thị mới nổi phải đối mặt với nhiều vấn đề phức tạp có ảnh hưởng lẫn nhau, ví dụ như tắc nghẽn giao thông, suy giảm môi trường sống, thâm hụt gia tăng, thiếu hạ tầng và dịch vụ đô thị, ô nhiễm và suy thoái môi trường tự nhiên, v.v.

Trong khi các biện pháp hay giải pháp bị trì hoãn thì việc tập trung dân số và cơ giới hóa lại gia tăng, khiến cho các vấn đề đô thị ngày càng nghiêm trọng hơn.

Thành phố Yokohama đã trải qua và đã giải quyết được những vấn đề này.

“Đô thị hóa sẽ tiếp tục diễn ra, ở tốc độ cao hơn và không thể vãn hồi được?”

Vai trò của đô thị đang ngày càng trở nên quan trọng, làm động lực tăng trưởng kinh tế, là trung tâm của các dịch vụ chất lượng cao, thông tin, kiến thức, trao đổi văn hóa, v.v. Tính cạnh tranh giữa các đô thị sẽ diễn ra gay gắt hơn không chỉ ở tầm quốc tế/khu vực mà ngay trong phạm vi quốc gia.

Dễ bị tác động bởi thiên tai và rủi ro

Cả khu vực đô thị và nông thôn đều dễ dàng bị tác động từ lũ lụt, lở đất và cần có các biện pháp phòng, chống động đất, sóng thần, nước biển dâng, v.v. Hiện tại, các biện pháp quản lý sử dụng đất, chống thiên tai cũng như nâng cao nhận thức của người dân đều còn thiếu. Làm thế nào để các đô thị tăng cường phòng, chống thiên tai và sẵn sàng đối phó với các rủi ro trong tương lai?

Suy giảm môi trường sống

Điều kiện sống ở đô thị đã suy giảm về các khía cạnh như an toàn, vệ sinh, tính thuận tiện và thoải mái. Việc thiếu hạ tầng đô thị, quản lý sử dụng đất, chính sách nhà ở dành cho các nhóm thu nhập thấp là nguyên nhân dẫn tới các vấn đề này. Làm thế nào để các đô thị xây dựng được chính sách và biện pháp phù hợp về nhà ở, cải thiện môi trường sống cho các khu vực đã phát triển và xây dựng các khu đô thị mới?

Ô nhiễm

Ô nhiễm môi trường ngày càng trầm trọng như ô nhiễm không khí, nước, đất và tiếng ồn, rung chấn, v.v. đã ảnh hưởng tiêu cực tới môi trường sống và sức khỏe của con người. Nguyên nhân của việc này là thiếu các biện pháp hữu hiệu, quản lý đất chưa phù hợp, vị trí các cơ sở sản xuất, thiếu các biện pháp điều tiết giao thông, v.v. Làm thế nào để các đô thị có các biện pháp chống ô nhiễm?

Khó khăn trong quản lý đô thị

Những vấn đề đô thị đang ngày càng trở nên rõ nét, đồng thời phát triển bền vững đang bị đe dọa do thiếu năng lực quy hoạch và quản lý đô thị, khung thể chế chưa phù hợp, thiếu vốn, thiếu quan liêu và tham nhũng. Làm thế nào để các đô thị quản lý và hướng dẫn phát triển đô thị có sự tham gia và đồng thuận của người dân?

Yokohama là đô thị lớn thứ 2 ở Nhật Bản, có dân số 3,7 triệu người. Hiện nay, Yokohama là một trong những cảng quốc tế chính của Nhật Bản, đi đầu cả nước về phát triển công nghiệp nặng. Đồng thời, thành phố cũng đã trở thành một trong những nơi đáng sống nhất trên thế giới, là nơi người dân Nhật Bản mong được chuyển tới sống do có môi trường sống tiêu chuẩn cao và gần với Tokyo, khả năng tiếp cận giữa trung tâm và ngoại thành cũng tốt.

Yokohama được cả khách du lịch trong và ngoài nước chọn làm điểm đến do giàu tính lịch sử, giá trị văn hóa và có nhiều điểm vui chơi, giải trí khác nhau.

Tuy nhiên, để trở thành một đô thị đáng sống và có tính cạnh tranh trên trường quốc tế thì trước mắt còn nhiều việc phải làm.

Khánh thành cảng và hiện đại hóa

Sau khi khánh thành cảng năm 1859, Yokohama đã trở thành thành phố giao thương quốc tế với vai trò cửa ngõ giao thoa với nền văn hóa phương Tây và công nghệ hiện đại

Tái thiết sau động đất và chiến tranh

Sau khi chiến tranh kết thúc năm 1945, phần lớn khu vực trung tâm thành phố đã bị phá hủy, các cơ sở tài chính và thương mại bị di dời khỏi thành phố do bị phê phán, các hoạt động kinh tế xã hội bị đình trệ.

Tăng trưởng dân số nhanh và Đô thị hóa

Yokohama đã trở thành đô thị ngủ đêm cho Tokyo khi lượng người nhập cư vào Tokyo ngày càng tăng. Tăng trưởng dân số nhanh và phát triển đô thị lan đã gây ra những bất cập về đô thị, còn được gọi là “ngủ đại chiến” : rác thải, giao thông đường bộ, hủy hoại môi trường, thiếu nguồn nước và thiếu đất công.

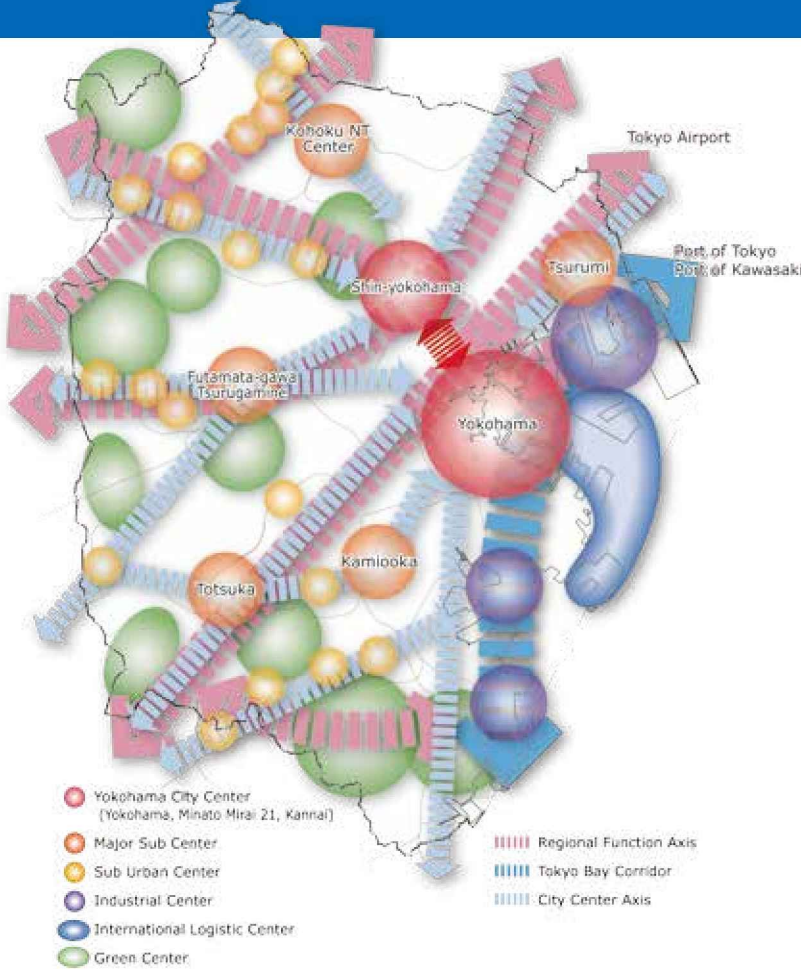
Đổi mới để phát triển bền vững

Yokohama ngày nay liên tục đổi mới và thi đấu đổi mới với các vấn đề mới về đô thị do toàn cầu hóa gây ra.

Sơ lược về thành phố Yokohama

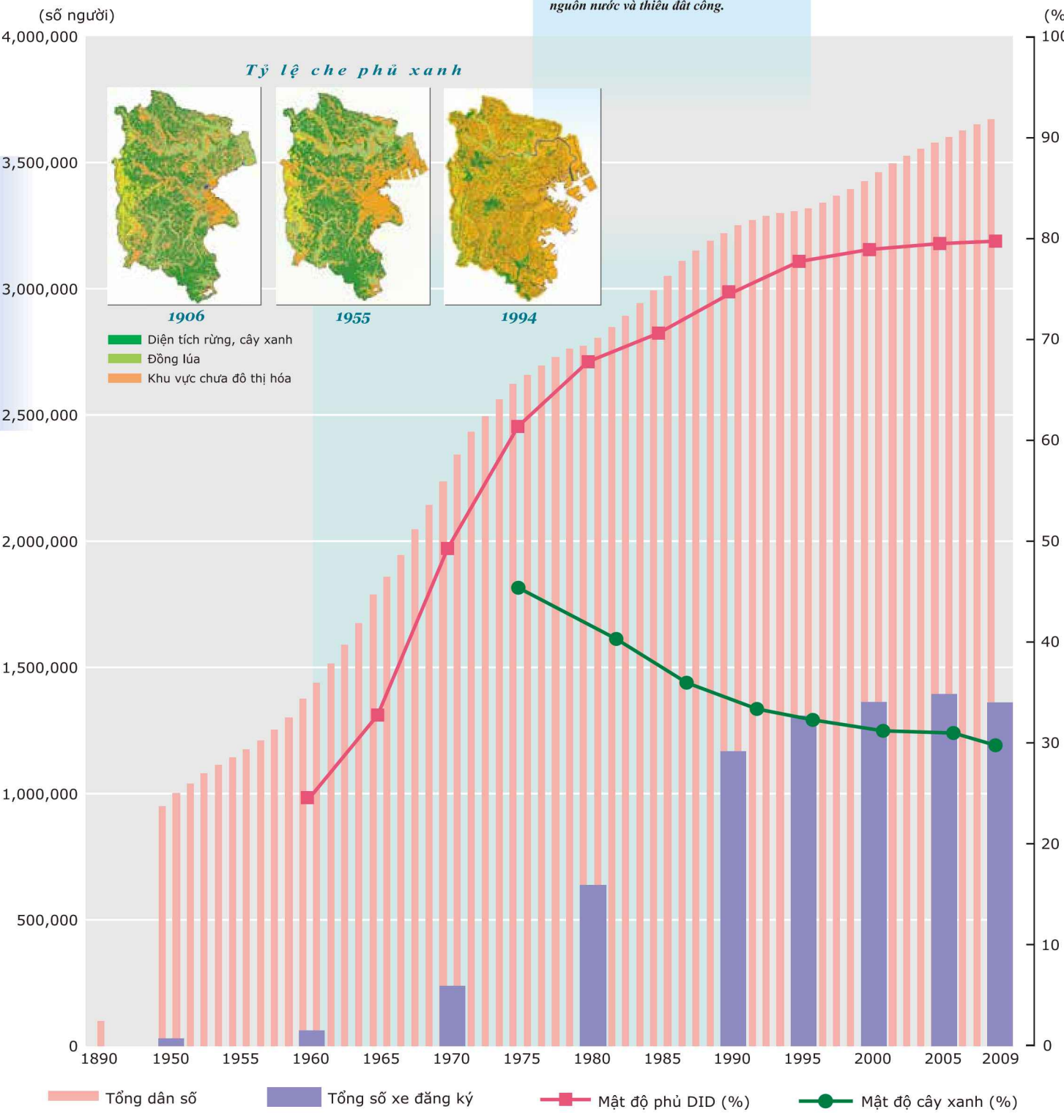
Môi trường đô thị tuyệt vời ở Yokohama là kết quả của việc hợp tác và phối hợp giữa chính quyền thành phố và người dân trong suốt lịch sử 150 năm của thành phố này

Các chỉ tiêu chính của thành phố Yokohama

Dân số	3,69 triệu (2011)
Mật độ dân số	8.491 người/km
% người trên 65 tuổi	19,6% (2009)
Diện tích tự nhiên	434,98 km² (2010)
Diện tích cây xanh	29,8% (2009)
Tổng sản phẩm	12,77 nghìn tỷ yên (2008)
Thu nhập bình quân	3,101 triệu yên/người (2008)
% vận tải công cộng	42,7% (2008)
Số xe đăng ký	1,3 triệu, 0,8 xe/hộ
Khí thải nhà kính	5,18 tấn/người (2009)
Số khách du lịch	24,8 triệu (2012)
Sự kiện MICE ¹⁾	47 (2010)
Xếp hạng đô thị về đáng sống ²⁾	1 (2011, 2012)

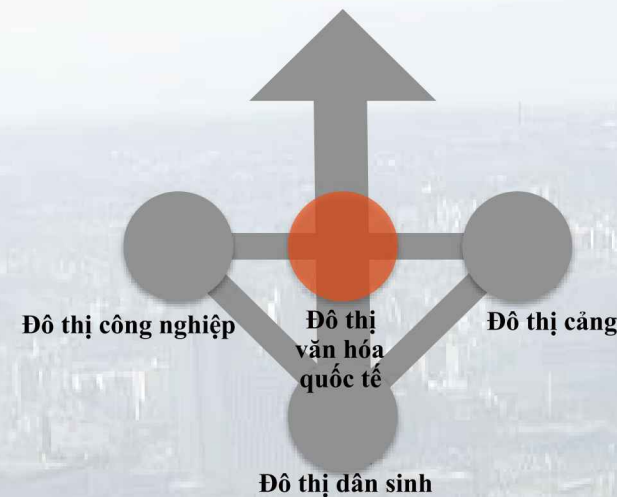
Các sự kiện quốc tế quy mô lớn (trên 300 người tham dự, trong đó có trên 50 đại biểu quốc tế)
Trong số 47 tỉnh ở Nhật Bản (nguồn: xếp hạng đô thị đáng sống SBI)

Tương tự như những gì các đô thị mới nổi trên thế giới đang đối mặt ngày nay, thành phố Yokohama cũng đã từng gặp nhiều vấn đề đô thị nghiêm trọng trong các thập niên từ 1960 và đến 1980 khi thành phố tăng trưởng kinh tế mạnh mẽ và gia tăng dân số nhanh.

Chính quyền thành phố, theo yêu cầu và đòi hỏi của người dân, đã lập quy hoạch với tầm nhìn dài hạn. Năm 1965, khi Yokohama đối mặt với những vấn đề đô thị thì mục tiêu đặt ra cho thành phố là trở thành một “thành phố văn hóa quốc tế” có sự đồng bộ, hài hòa giữa lịch sử phát triển của một đô thị cảng và một đô thị công nghiệp, đô thị dân sinh.

Mục tiêu của Yokohama

Xây dựng hạ tầng đô thị cơ bản thông qua kết hợp các dự án chiến lược

Quản lý phát triển đô thị thông qua các quy định và hướng dẫn

Nâng cao tính hấp dẫn của thành phố thông qua thiết kế đô thị và quản lý đô thị

Sự tham gia của khu vực tư nhân và người dân

Xây dựng một thành phố an toàn thông qua các biện pháp phòng, chống thiên tai toàn diện

Cung cấp đường dây nóng 24/24 cho người dân

Liên tục có đổi mới

Các hướng tiếp cận phát triển đô thị bền vững

Bài học kinh nghiệm hay những cách chúng tôi đã làm tại Yokohama có thể mang lại một góc nhìn mới cho các nhà quản lý đô thị và quy hoạch gia đô thị trên toàn thế giới

Để giải quyết các vấn đề đặt ra, Yokohama đã triển khai nhiều dự án phát triển và các biện pháp điều tiết khác nhau, tất cả đều được thiết kế sao cho có tính đồng bộ, nhất quán với nhau, đảm bảo thực hiện dài hạn, có sự tham gia chủ động của người dân và khu vực tư nhân.

Trên cơ sở kêu gọi hợp tác giữa Chính phủ và khu vực tư nhân, người dân khi lập quy hoạch và thực hiện, thành phố Yokohama đã cung cấp dịch vụ và công trình công ích để thực hiện các chính sách và mục tiêu về phát triển đô thị.

Yokohama ngày nay liên tục có những biện pháp đổi mới và thí điểm để khắc phục những vấn đề, thử thách mới về đô thị.

Những bài học kinh nghiệm về khắc phục những vấn đề đô thị có thể được chia sẻ với các thành phố khác trên thế giới để hướng tới phát triển bền vững. Bài học kinh nghiệm hay 7 cách chúng tôi đã làm tại Yokohama để thực hiện tăng trưởng bền vững có thể mang lại một góc nhìn mới cho các nhà quản lý đô thị và quy hoạch gia đô thị trên toàn thế giới.

Ví dụ về hệ thống tiêu chí phát triển đô thị

- **6 dự án chiến lược** về phát triển hạ tầng chiến lược
- **190.000 chỗ làm** tại Minato Mirai 21
- **300.000 người dân** trong phạm vi 2500 ha của khu đô thị Kohoku
- **Giảm được 30%** lượng rác thải theo Kế hoạch G30
- **Chỉ mất 15 phút** đi từ nhà tới ga gần nhất
- **Chưa tới 30 phút** đi tới trung tâm thành phố
- **100% người dân** nằm trong phạm vi hệ thống thoát nước thải
- **Không còn trẻ em** nằm trong danh sách chờ được chăm sóc

Xây dựng hạ tầng đô thị cơ bản thông qua kết hợp các dự án chiến lược

Minato Mirai 21

Nguồn: Cục Phát triển đô thị, thành phố Yokohama

Hướng tiếp cận dựa vào dự án chiến lược

Yokohama trong thập niên 1960 và 1970 – thời điểm tăng trưởng kinh tế mạnh mẽ ở Nhật Bản – đã đối mặt với nhiều vấn đề đô thị nghiêm trọng và có liên quan mật thiết với nhau. Phát triển kinh tế nhanh ở Tokyo đã dẫn tới phát triển đô thị lan và phát triển đất ở các khu vực ngoại thành giáp ranh, bao gồm cả thành phố Yokohama. Tốc độ tăng trưởng dân số trong giai đoạn này là 5- 10% mỗi năm, cao hơn nhiều so với các khu vực đô thị khác ở Nhật Bản lúc đó.

Quá trình đô thị hóa nhanh đã dẫn tới thiếu hạ tầng và dịch vụ đô thị, gây tắc nghẽn giao thông, ô nhiễm môi trường, thiếu dịch vụ xã hội, v.v. Ngoài ra, ngân sách địa phương cũng không đủ để cung cấp đủ dịch vụ và hạ tầng đô thị nhằm đáp ứng nhu cầu ngày càng tăng. Thành phố Yokohama quyết tâm giải quyết triệt để những vấn đề này bằng

cách thực hiện các dự án hạ tầng cơ bản có tính chiến lược giúp hình thành cấu trúc đô thị chính, giống như xương sống và bộ phận trên cơ thể người. “6 dự án chiến lược” gồm 3 dự án phát triển đô thị và 3 dự án phát triển giao thông vận tải đã được thực hiện một cách đồng bộ. Ngoài ra, quy trình thực hiện dự án toàn diện đã kêu gọi các bên liên quan tham gia, không chỉ gồm chính quyền thành phố mà cả Chính phủ, khu vực tư nhân và đại bộ phận người dân. Các bên đã có chung một tầm nhìn và hình ảnh rõ ràng về dự án, lấy đó làm cơ sở để cùng nhau triển khai.

Các dự án lớn này đòi hỏi lượng vốn khổng lồ mà thành phố Yokohama không thể một mình gánh vác được. Do đó, Yokohama đã chọn cách chia sẻ gánh nặng tài chính với các bên liên quan khác, ví dụ như Chính phủ và khu vực tư nhân. Yokohama đã chủ động có những kiến nghị lên Chính phủ nhằm thực hiện các dự án đã đề xuất bằng cách sử dụng ngân sách quốc gia. Đây là trường hợp tiên phong đối trong lĩnh vực quản lý đô

thị vào thời điểm đó.

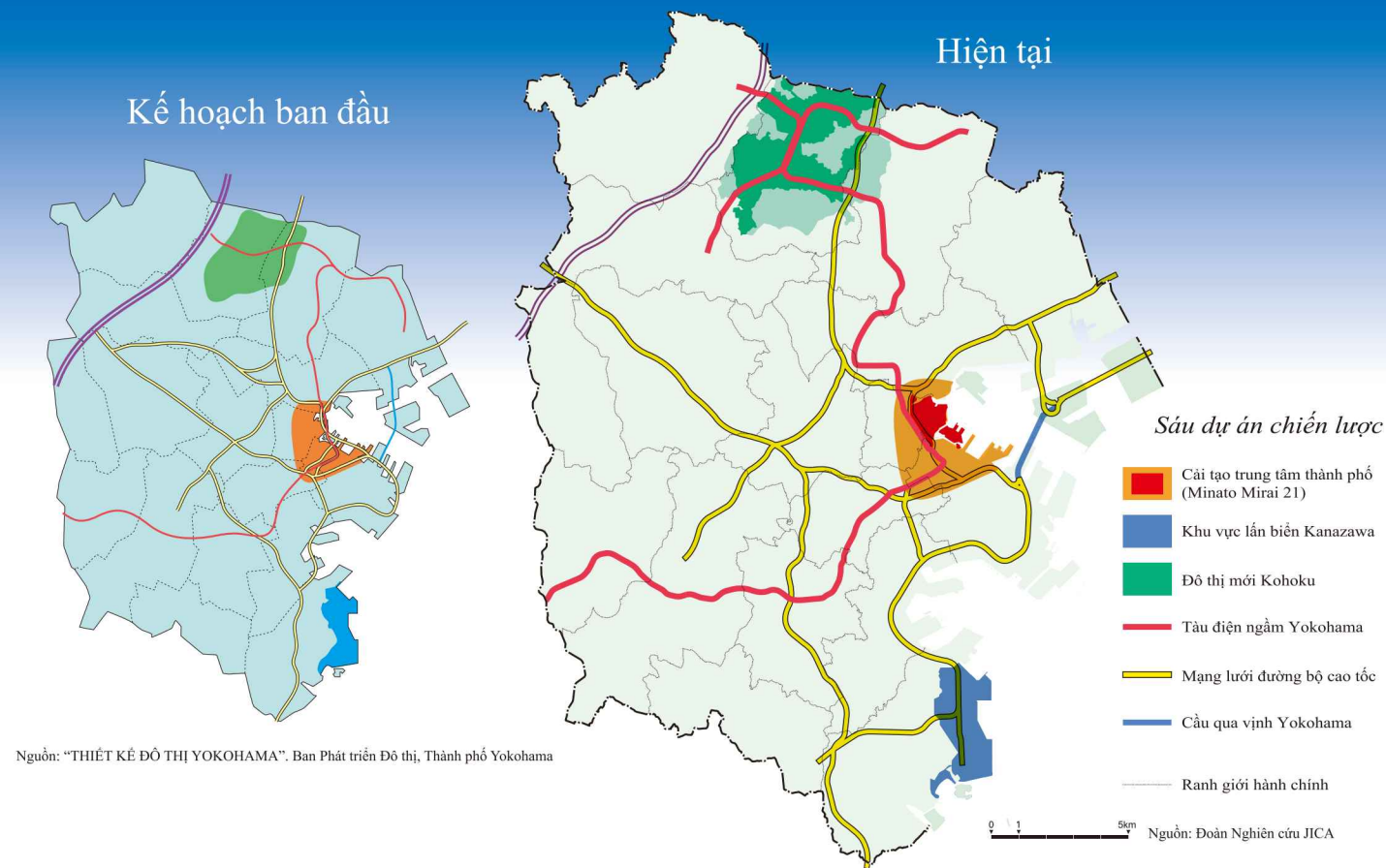
Yokohama cũng khuyến khích đầu tư tư nhân bằng cách thiết lập quan hệ đối tác với các doanh nghiệp tư nhân, khuyến khích họ tham gia vào các dự án phát triển. Thành phố đã phát hành trái phiếu bằng đồng nội tệ và ngoại tệ, có sự bảo lãnh của Chính phủ.

Hiệu quả đồng bộ và các dự án gắn kết

Sáu dự án trên được thiết kế đảm bảo có sự gắn kết, hỗ trợ và tăng cường lẫn nhau, từ đó thu được hiệu ứng đồng bộ. Các dự án quy mô lớn và tương hỗ lẫn nhau này có ý nghĩa quyết định trong việc tạo dựng nền móng cho phát triển thành phố, hình thành hạt nhân phát triển kinh tế cũng như xây dựng đô thị đáng sống, thuận tiện cho toàn bộ người dân.

Xây dựng các trung tâm chức năng để phát triển thành phố

Sáu dự án chiến lược

Nguồn: “THIẾT KẾ ĐÔ THỊ YOKOHAMA”. Ban Phát triển Đô thị, Thành phố Yokohama

Sáu dự án chiến lược

- Cải tạo trung tâm thành phố (Minato Mirai 21)
- Khu vực lân cận Kanazawa
- Đô thị mới Kohoku
- Tàu điện ngầm Yokohama
- Mạng lưới đường bộ cao tốc
- Cầu qua vịnh Yokohama
- Ranh giới hành chính

Nguồn: Đoàn Nghiên cứu JICA

Nội dung của “Sáu dự án chiến lược”

Minato Mirai 21 và Cải tạo các trung tâm đô thị khác

Xây dựng các trung tâm thương mại, văn hóa mới làm động lực kinh tế cho thành phố

Phát triển mạng lưới tàu điện ngầm

Kết nối các trung tâm đô thị với khu vực ngoại thành bằng mạng lưới vận tải công cộng

Khu lân cận Kanazawa

Xây dựng khu công nghiệp thân thiện với môi trường để di dời nhà máy, tạo môi trường tốt cho người lao động, người dân địa phương và khách vãng lai

Mạng lưới đường bộ cao tốc

Vận chuyển hàng hóa và hành khách bằng mạng lưới đường trục là xương sống cho thành phố

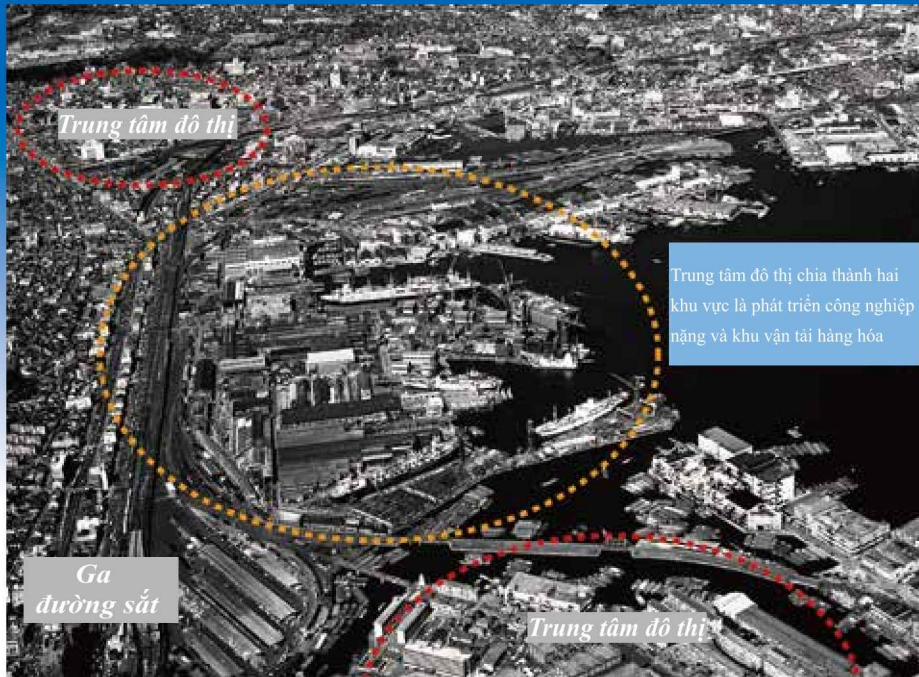
Khu đô thị mới Kohoku

Phát triển khu đô thị mới có dịch vụ đô thị độc lập, có kết nối với trung tâm đô thị Yokohama bằng tàu điện ngầm

Cầu qua vịnh Yokohama

Cầu dài 860m phục vụ vận chuyển hàng hóa, cũng đóng vai trò làm điểm nhấn biểu trưng cho khu vực ven biển của thành phố

Dự án cải tạo trung tâm đô thị - Ảnh chụp trước khi có dự án

Nguồn: Đoàn Nghiên cứu JICA căn cứ vào ảnh chụp thành phố Yokohama

Phát triển theo khu vực để cải thiện chức năng kinh tế và cải tạo môi trường sống

1) “Dự án Minato Mirai 21 (MM21 hay Cảng tương lai hướng tới thế kỷ 21” là dự án cải tạo khu vực ven biển. Dự án này khôi phục hoạt động kinh doanh và trung tâm văn hóa ở khu vực ven biển. Nơi này hiện nay đang thu hút các tập đoàn quốc tế, cửa hàng, viện bảo tàng, các sự kiện MICE, khách du lịch từ khắp nơi trên thế giới.

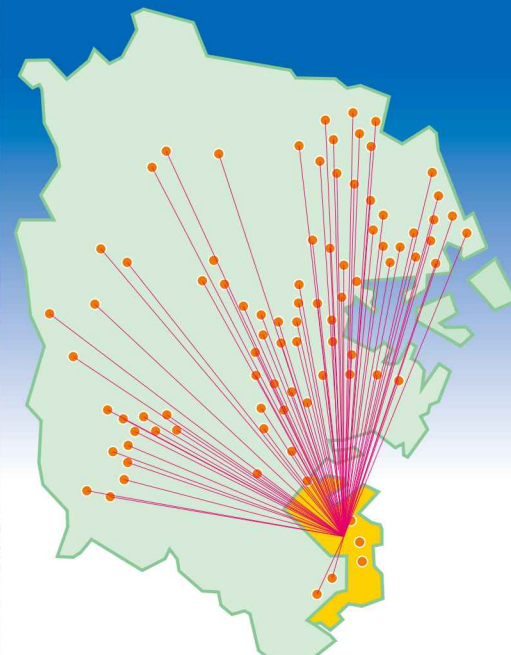
Các dự án cải tạo trung tâm thành phố, bao gồm cả MM21, nhằm tăng cường chức năng kinh tế của thành phố để từ đó thoát khỏi vai trò thành phố ngủ đêm cho người lao động ở Tokyo, trở thành một trung tâm kinh tế mới có cơ hội việc làm,

Dự án khu đô thị mới Kohoku

Nguồn: Cục Phát triển đô thị, thành phố Yokohama

Dự án ần biển Kanazawa – Di dời nhà máy sang khu công nghiệp Kanazawa

Nguồn: Đoàn Nghiên cứu JICA

nơi thu hút đầu tư và vui chơi giải trí. Để bố trí việc làm ở Yokohama, mục tiêu đặt ra là một nửa số người thường xuyên tới Tokyo làm việc sẽ chuyển tới MM21 (khoảng 190.000 người).

Tuy nhiên, nhiều khu vực ở Yokohama, bao gồm cả khu vực ven biển này, từng là nơi phát triển các cơ sở, nhà máy công nghiệp nặng trong thập kỷ 1960. Để thực hiện các dự án cải tạo trung tâm thành phố, thành phố đã thực hiện.

2) “Dự án lán biển Kanazawa” với mục tiêu lán 660ha đất để bố trí một khu công nghiệp tập trung thân thiện với môi trường, có các cơ sở xử lý nước thải và có bố trí không gian xanh phù hợp. Các cơ sở công nghiệp nặng tư nhân quyết định chuyển về khu vực này, tận dụng các khu vực đất trống do các dự án tái phát triển đô thị MM21 tạo ra. Ngày

nay, khu vực MM21 là biểu trưng về phát triển đô thị của Yokohama. Ngoài ra, những nhà máy từng nằm rải rác trong thành phố cũng được khuyến khích chuyển về khu vực mới này. Thành phố đã cố gắng thuyết phục các cơ sở tư nhân di dời tới đây. Việc họ di dời đã giúp cải thiện môi trường chung của thành phố, tạo ra nhiều đất trống để xây dựng không gian và công trình công cộng.

3) “Dự án khu đô thị mới Kohoku” được thực hiện để trở thành một khu dân sinh có các trung tâm thương mại, công trình công ích, đất nông nghiệp. Ngày nay, nơi này là nơi cư ngụ của nhiều người thường xuyên vào làm việc tại các trung tâm đô thị mới đã đề cập ở trên. Khu đô thị mới này được thiết kế sao cho có thể tạo dựng môi trường sống thoải mái cho người dân mà hạn chế xây dựng tự phát,

Đường tàu điện ngầm đô thị Yokohama

Đoàn nghiên cứu JICA

Khu vực Minato Mirai 21 : Biểu trưng về phát triển đô thị của Yokohama

Nguồn: Đoàn Nghiên cứu JICA căn cứ vào ảnh chụp “MINATO MIRAI 21: ECO Information”; Ban Phát triển Đô thị, Thành phố Yokohama (1,2,7,8), “Thiết kế đô thị Yokohama” Ban Phát triển Đô thị, Thành phố Yokohama (3, 4); Đoàn Nghiên cứu JICA (5), và Nikken Sekkei (6)

mất trật tự, tàn phá môi trường xung quanh thành phố. Khu đô thị này có các mảng xanh, công viên, các sườn đồi rộng rãi tạo cảnh đẹp, môi trường sống tốt cho mọi người dân.

Tăng cường khả năng tiếp cận để cải thiện điều kiện đi lại

Để cải thiện điều kiện tiếp cận cho các khu vực mới phát triển này và nhằm đối phó với tình trạng tắc nghẽn giao thông, thành phố đã triển khai các mạng lưới vận tải gồm

4) “phát triển tàu điện ngầm” và 5) “phát triển đường bộ cao tốc”. Mạng lưới tàu điện ngầm của thành phố được hình thành để cung cấp dịch vụ vận

tải công cộng tới những khu vực ít thuận tiện mà các công ty đường sắt tư nhân không khai thác. Đường sắt Thành phố đã tạo điều kiện tiếp cận tốt từ khu đô thị Kuhoku tới trung tâm thành phố Yokohama.

Đường bộ cao tốc cũng được xây dựng. Các tuyến đường bộ cao tốc được thiết kế sao cho phân tách đường nội đô với các tuyến đường phục vụ cự ly trung/dài, từ đó nâng cao tính lưu động của người dân và hàng hóa trong và xung quanh thành phố. Mặc dù theo kế hoạch ban đầu, sẽ xây dựng một tuyến đường bộ cao tốc trên cao ở trung tâm thành phố, nhưng thành phố đã thảo luận với Chính phủ và đi tới quyết định xây dựng một tuyến đường bộ cao tốc đi ngầm nhằm bảo vệ cảnh quan và các chức năng

thương mại trong trung tâm thành phố. Đây là một trong những bài học kinh nghiệm của thành phố khi phát triển hạ tầng vận tải với quan điểm không chỉ đảm bảo vai trò giao thông mà còn phải đảm bảo các vấn đề về phát triển đô thị nói chung.

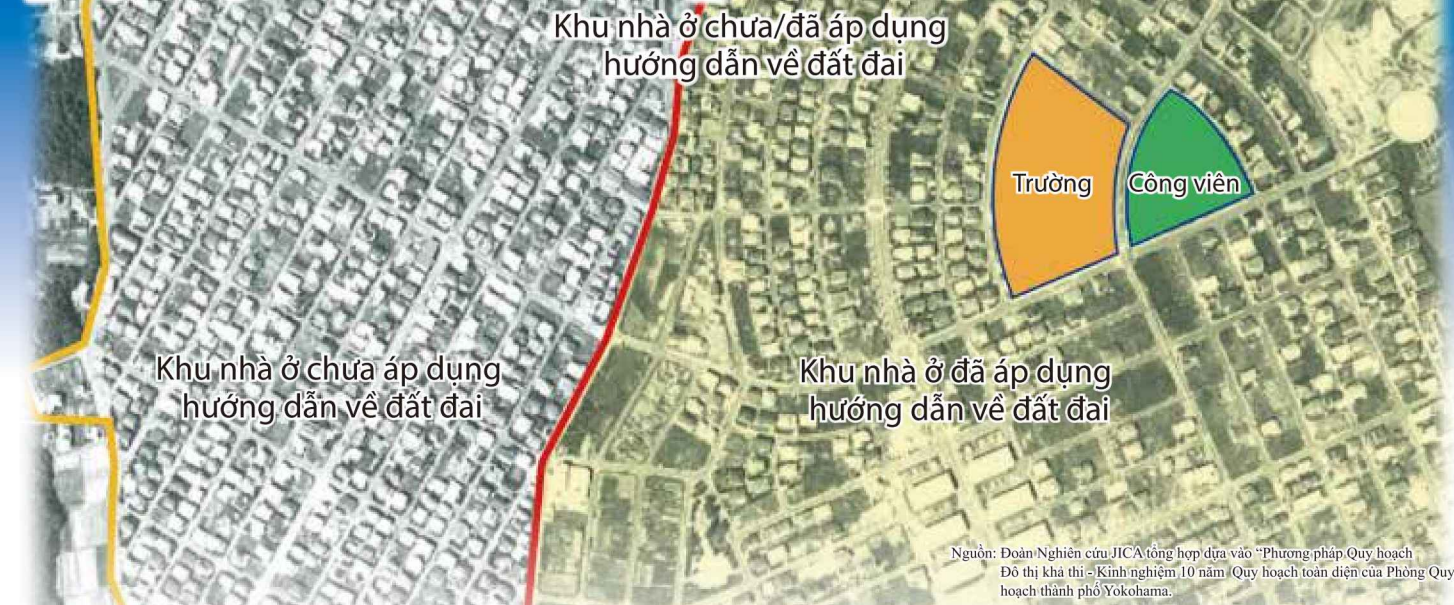
Thành phố cũng đã hoàn tất xây dựng 6) “Cầu qua vịnh Yokohama” dài 860m tại khu vực cảng Yokohama, chủ yếu thiết kế để vận chuyển hàng hóa bằng xe tải lớn trực tiếp giữa cảng và khu công nghiệp trong thành phố cũng như với Tokyo. Việc tách được dòng xe vận chuyển hàng hóa đã giúp giảm tắc nghẽn trong nội thành, đồng thời cây cầu này đã trở thành biểu trưng cho khu vực ven biển.

Cầu qua vịnh Yokohama

Ảnh: Mizuho Kuwata

Quản lý phát triển đô thị thông qua quy định và hướng dẫn

Quản lý đô thị hiệu quả

Tốc độ gia tăng dân số ở thành phố Yokohama là cao nhất trong số các đô thị lớn ở Nhật Bản. Các vấn đề về đô thị lan, thiếu trường học, công viên, hệ thống thoát nước đã trở thành gánh nặng cho ngân sách thành phố.

Để giải quyết những vấn đề này, thành phố đã quyết tâm chủ động trong công tác quản lý phát triển đô thị, lấy cơ sở là luật pháp quốc gia, xây dựng chế tài riêng cho thành phố, có cơ chế hướng dẫn cụ thể, sau này được gọi là “phương pháp Yokohama” để xây dựng môi trường sống thoải mái cho người dân.

Các nguyên tắc trong “phương pháp Yokohama”

Để triển khai hướng tiếp cận toàn diện về phát triển đô thị, thành phố đã thiết lập

một cơ chế quản lý đô thị mạnh mẽ bao gồm khảo sát, lập quy hoạch, thực hiện và quản lý, gọi là “phương pháp Yokohama” bổ sung cho hệ thống pháp lý.

- ✓ Phân tích các vấn đề đô thị một cách toàn diện
- ✓ Xây dựng các chiến lược nhằm giải quyết vấn đề
- ✓ Thiết lập mục tiêu với Thành phố đóng vai trò chủ đạo
- ✓ Rà soát lại các cơ chế pháp lý hiện hành
- ✓ Có các chính sách và biện pháp cần thiết
- ✓ Xây dựng các cơ chế mới
- ✓ Đề xuất các biện pháp cải cách cần thiết lên Chính phủ

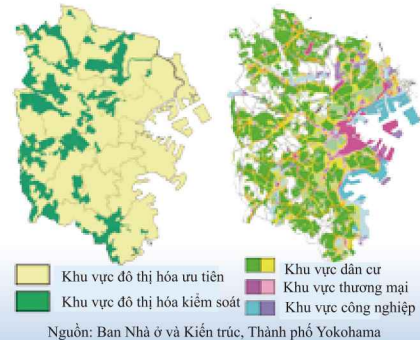
Quy định và Hướng dẫn

Thành phố Yokohama đã kiểm soát được áp lực từ phát triển đô thị, chủ yếu là dựa vào hệ thống quy hoạch đô thị quốc gia.

Để bảo vệ tốt môi trường tự nhiên và tiết kiệm đầu tư công vào phát triển hạ tầng, thành phố đã hạn chế khu vực khuyến khích phát triển đô thị một cách tối đa và chủ động xác định phần diện tích khá lớn là khu vực kiểm soát đô thị hóa. Ranh giới giữa khu vực khuyến khích và kiểm soát đô thị hóa được xác định chi tiết, có cân nhắc các tuyến và điều kiện tự nhiên. Để kiểm soát nhịp độ phát triển, những khu vực nằm trong diện kiểm soát đô thị hóa đều dần dần được chuyển thành khu vực khuyến khích đô thị hóa khi thấy cần thiết.

Trong khu vực khuyến khích đô thị hóa, cũng bố trí một phần lớn là khu vực dân cư thấp tầng để tránh gây áp lực đô thị lớn lên hạ tầng do tập trung dân số với mật độ cao. Thành phố đã công bố các pháp lệnh và hướng dẫn để điều tiết và hướng dẫn cho chính quyền địa phương cũng như các doanh nghiệp tư nhân thực hiện phát triển đô thị đúng đắn.

Phạm vi khu vực đô thị hóa kiểm soát Phân khu sử dụng đất

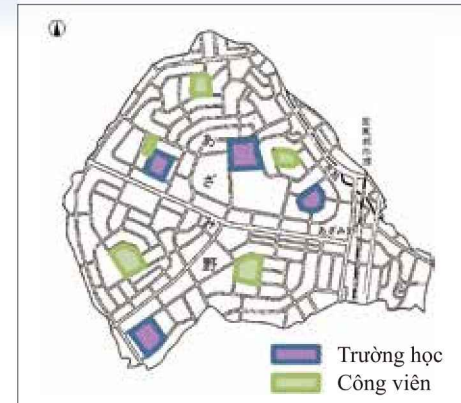
Ranh giới tăng trưởng đô thị căn cứ vào Hệ thống quy hoạch đô thị ở Nhật Bản

Để tránh phát triển lan, cơ chế cấp phép phát triển đã được thể chế hóa để xác định ranh giới tăng trưởng đô thị trong Luật Quy hoạch Đô thị sửa đổi năm 1968. Ranh giới này phân tách khu vực khuyến khích đô thị hóa – là nơi khuyến khích phát triển trong thời gian 10 năm, với khu vực kiểm soát đô thị hóa – là nơi cấm các hoạt động phát triển. Trong khu vực khuyến khích đô thị hóa, có tiến hành phân khu để điều tiết sử dụng đất. Cụ thể với thành phố Yokohama thì 1/4 diện tích thành phố thuộc nhóm khu vực kiểm soát đô thị hóa để bảo vệ không gian xanh.

Tạo điều kiện phát triển và bảo tồn hợp lý

Quy định chung về Phát triển đất nhà ở

Mặc dù việc phát triển các dịch vụ và công trình công ích là cần thiết, bao gồm trường học và công viên, để đáp ứng quy mô dân số ngày càng tăng do phát triển nhà ở, song phải đến năm 1965 những công trình đô thị này mới được xây dựng, đồng thời thành phố phải đối mặt với nguy cơ sụp đổ tài chính nếu không có biện pháp hữu hiệu nào. Để có thể yêu cầu các chủ đầu tư các dự án phát triển đô thị quy mô lớn phải bố trí đất công cho xây dựng trường học, đường bộ, công viên, các công trình thủy, v.v., thành phố đã ban hành “Quy định chung về Phát triển đất nhà ở” vào năm 1968. Bản quy định này là tiêu chuẩn quy hoạch thành phố Yokohama đã áp dụng khi thẩm định kế hoạch phát triển của các chủ đầu tư. Với bản quy định này, những quy hoạch phát triển công trình công ích không nằm trong phạm vi điều chỉnh của Luật Quy hoạch Đô thị như trường học và công viên, đã có cơ sở để thẩm định, từ đó, thành phố yêu cầu các chủ đầu tư phải chia sẻ chi phí xây dựng các công trình đó hoặc cung cấp đất công cho dự án xây dựng. Nhìn chung, Quy định về bố trí đất đã được áp dụng rất hiệu quả, làm cơ sở cho cả chính quyền và các chủ đầu tư cùng đảm bảo bố trí đủ công trình và đất công ích, hướng dẫn các hoạt động phát triển đô thị một cách hợp lý nhằm đáp ứng các tiêu chuẩn quy hoạch.

Tên dự án: Dự án tái điều chỉnh đất tại khu vực Mokoishikawa Ohba
Thời gian: 1969 ~ 1977
Diện tích: 179,7 ha
Đơn vị thực hiện: liên danh giữa chủ đầu tư và chủ đất
Áp dụng quy định: góp vốn hoặc góp đất xây dựng trường, công viên, đường công

Cơ chế thiết kế môi trường đô thị

Để tạo động lực cho các chủ đầu tư tư nhân tham gia và xây dựng môi trường đô thị tốt hơn, “Cơ chế thiết kế môi trường đô thị” được ban hành năm 1973. Theo cơ chế này, các chủ đầu tư tư nhân sẽ được thưởng về chiều cao công trình và hệ số sử dụng đất nếu xây dựng công trình công ích trên đất tư nhân, ví dụ như vỉa hè, quảng trường, bãi đỗ. Từ biện pháp này, thành phố đã định hướng và nhắm tới xây dựng môi trường đô thị tốt hơn có sự tham gia của khu vực tư nhân.

Cơ chế thiết kế môi trường đô thị

Source: Housing and Architecture Bureau, City of Yokohama

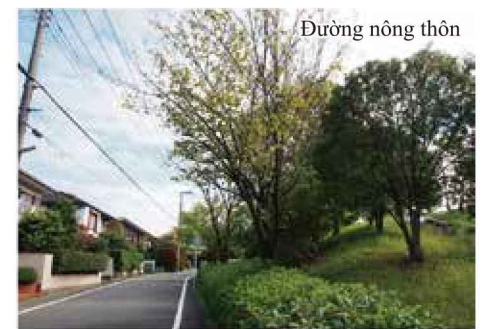

Quy định chung về bảo vệ cảnh quan tại Yamate

Khu Yamate từng là khu định cư của người nước ngoài nhưng sau khi bị sung công sau chiến tranh đã được phát triển thành các khu chung cư, do đó nhiều công trình có kiến trúc phương Tây đã bị mai một. “Quy định chung về bảo vệ cảnh quan Yamate” được ban hành năm 1972 để bảo vệ cảnh quan lịch sử các khu vực dân cư/giáo dục thấp tầng.

Source: Urban Development Bureau, City of Yokohama

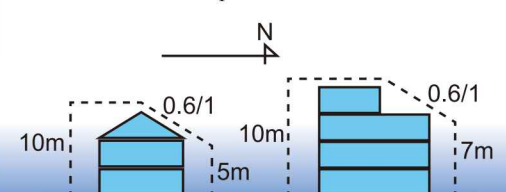

Source of Photos: JICA Study Team

Quy định về bóng đổ và chiều cao công trình

Vấn đề bị cô lập đã phát sinh khi mật độ công trình nhà ở tăng cao, do đó cần phải giảm xung đột và có quy định về chiều cao công trình. Ngoài Quy chuẩn xây dựng, thành phố Yokohama đã ban hành “Quy định về bóng đổ” vào năm 1973 điều chỉnh về hình dạng và chiều cao công trình nhằm đảm bảo ánh sáng tự nhiên cho các công trình nhà ở hiện hữu. Ngoài ra, trong quy định về chiều cao cũng có nội dung về đường xiên góc phía bắc.

Quy định về đường xiên góc phía bắc liên quan tới chiều cao

Source: Housing and Architecture Bureau, City of Yokohama

Nâng cao sức hấp dẫn của thành phố thông qua thiết kế và quản lý đô thị

Nguồn: Ảnh 1 và 6: Phòng Hội nghị và Quản lý Du khách Yokohama, Ảnh 2, 3, 4, 5: Phòng Phát triển Đô thị, thành phố Yokohama.

Thiết kế đô thị ở Yokohama

Thiết kế đô thị không chỉ đóng vai trò chiến lược giải quyết các vấn đề đô thị mà còn giúp cân bằng sự thuận tiện/hiệu quả kinh tế với đặc điểm nhân văn của thành phố như vẻ đẹp/nơi nghỉ ngơi, thư giãn. Do đó, thiết kế đô thị đã trở thành định hướng chủ đạo dẫn dắt các phong trào nhằm xây dựng đặc điểm và môi trường đô thị hấp dẫn ở Yokohama.

Mục tiêu chính của thiết kế đô thị được nêu rõ trong Quy hoạch thiết kế đô thị của Yokohama như sau:

1. Hỗ trợ và thiết lập môi trường an toàn và thoải mái cho người đi bộ
2. Giữ gìn các giá trị tự nhiên riêng có như địa hình và thảm thực vật
3. Bảo tồn các giá trị văn hóa và lịch sử
4. Mở rộng không gian mở và không gian xanh
5. Coi trọng không gian mặt nước như biển và sông
6. Mở rộng không gian sinh hoạt cộng đồng cho người dân
7. Xây dựng các cảnh quan không gian đẹp trong thành phố.

Các nội dung nhiệm vụ thiết kế đô thị

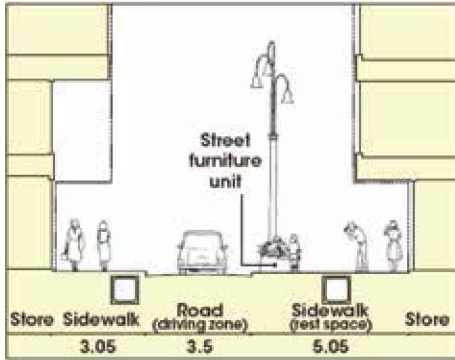
Khu vực trung tâm: Phát triển trục không gian mặt nước (xem Ảnh 1 ở trên) ở khu vực ven biển của khu vực trung tâm đô thị và trục không gian xanh nối liền giữa đảo với biển là những địa điểm hấp dẫn chính của Yokohama. Thiết kế đô thị đặc biệt cũng được áp dụng ở khu vực Bashamichi (xem Ảnh 2) và khu vực Motomachi (Ảnh 3 bên phải, khoảng lùi của các công trình thấp hơn để tạo không gian cho người đi bộ), cả hai khu được biết đến là những thị trấn cổ ở Yokohama

Các trục đô thị ở Trung tâm thành phố

Nguồn: Phòng Phát triển Đô thị, thành phố Yokohama

Thiết kế khoảng lùi công trình của Quận Motomachi

Không gian đi bộ nhờ thiết kế khoảng lùi của các bức tường ở phần thấp hơn

Nguồn: Phòng Phát triển Đô thị, thành phố Yokohama

Phong trào tôn vinh các giá trị lịch sử

Khu vực công cộng: Các nhiệm vụ đã triển khai gồm “Thấp sáng Yokohama (Ảnh 4) – bắt đầu triển khai từ năm 1986 nhằm mục đích tìm ra những đặc điểm nổi bật của Yokohama và tạo cảnh quan ban đêm hấp dẫn, khác với cảnh quan ban ngày. Các quán cà phê ngoài trời (Ảnh 5) cũng được sử dụng như là một phần của chương trình thúc đẩy tái phát triển Nihon-Odori nhờ những sáng kiến của cộng đồng và sau khi đã thực hiện thí điểm nhiều lần.

Phát triển cộng đồng nhằm tôn vinh lịch sử: Hướng dẫn chung về phát triển cộng đồng nhằm tôn vinh lịch sử gồm hệ thống bảo tồn và sử dụng các công trình lịch sử với ưu tiên hàng đầu là bảo tồn thiết kế nội thất và khuyến khích chủ sở hữu sử dụng các tài sản bên trong công trình qua đó góp phần bảo tồn cảnh quan lịch sử phản ánh lịch sử của Yokohama (Ảnh 6). Một trong những ví dụ là bảo tồn cảnh quan lịch sử dọc Nihon-Odori, theo đó các công trình lịch sử được bảo tồn là những công trình kiến trúc thấp tầng còn các công trình cao tầng được xây dựng phía sau, qua đó bảo tồn được cảnh quan lịch sử.

7. Kiểm soát chiều cao công trình

Kiểm soát chiều cao công trình

8. Đường chân trời của Minato Mirai 21

Sự tham gia của cộng đồng trong công tác quản lý đô thị và kiểm soát việc thực thi luật lệ

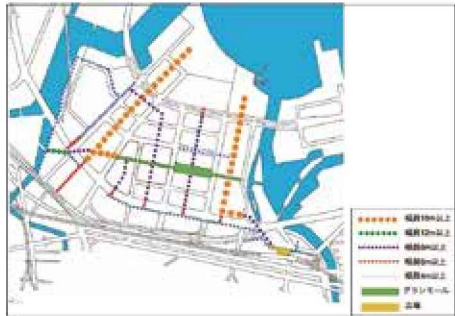
Đã hơn một phần tư thế kỷ kể từ khi Dự án Minato Mirai 21 bắt đầu được triển khai năm 1983. Các chức năng đô thị đa dạng để hình thành một khu đô thị chất lượng cao đã được xây dựng bởi các bên liên quan, gồm thành phố Yokohama, khu vực tư nhân, người dân thành phố.

Năm 1988, các chủ sở hữu đất – những người sở hữu các công trình có quyền ưu tiên phát triển hơn các công trình cơ sở hạ tầng ở quận trung tâm Minato Mirai 21 và Công ty Yokohama Minato Mirai 21 đã cùng nhau ký “Thỏa thuận cơ bản về phát triển đô thị Minato Mirai 21”. Thỏa thuận này là hướng dẫn để khai thác quận Minato Mirai 21 theo cách phù hợp trong khi chưa có quy định cụ thể về vấn đề này.

Một số quy định cần được kiểm soát và thực thi nghiêm ngặt được áp dụng là các tiêu chuẩn dựa theo các bộ luật là cơ sở pháp lý sau: Quy hoạch quận trong Luật Quy hoạch đô thị (1989), Luật Cảnh quan và Pháp lệnh Cảnh quan.

Thông qua việc kết hợp các quy định và

9. Mạng lưới công trình đi bộ

Mạng lưới công trình đi bộ

10. Trục trung tâm mua sắm lớn

hướng dẫn, thành phố, khu vực tư nhân và người dân cùng chia sẻ tầm nhìn và các quy định chung để thực hiện Chương trình Phát triển Quận Minato Mirai 21. Điều đáng chú ý là sự tự nguyện của các chủ đất trước khi áp dụng các quy định kiểm soát, đây là một trong những điều đảm bảo sự thành công của Chương trình.

Sơ đồ khung về Quản lý đô thị và thực thi luật lệ với sự tham gia của nhiều bên

Nguồn: Đoàn nghiên cứu JICA

11. Thiết lập không gian công cộng sử dụng một phần các công trình tư nhân

Thiết lập không gian công cộng sử dụng một phần các công trình tư nhân

12. Không gian công cộng trong công trình tư nhân

Nguồn gốc của hình ảnh và số liệu: "Hiệp định cơ bản về quản lý thị trấn Minato Mirai 21", 2003 (7.9), Cục Phát triển đô thị, thành phố Yokohama (8.10.11.12)

Sự tham gia của khu vực tư nhân & người dân

Phát triển lấy người dân làm trung tâm

Các chính sách công có ảnh hưởng đến nhiều bên liên quan hoặc thậm chí là tất cả người dân thành phố thường phải đối mặt với một số trở ngại trong quá trình thực hiện. Cho dù được thiết kế kỹ lưỡng nhưng các chính sách có thể không được thực thi tốt và không được người dân chấp nhận, nguyên nhân đôi khi là do ý thức của người dân, xung đột lợi ích và hoặc thiếu nguồn lực hoặc tài chính của chính quyền địa phương để tăng cường các chính sách này. Thực tế cho thấy, nhiều thành phố mới nổi trên thế giới ngày nay đang phải đối mặt với vấn đề làm thế nào để thực hiện thành công hàng loạt chính sách mới như kiểm soát ô nhiễm, quản lý thiên tai, các chương trình giáo dục, v.v. được thiết kế để đáp ứng sự thay đổi nhanh chóng của môi trường sống. Quan điểm và lối sống của người dân không nhất thiết phải thay đổi theo tốc độ thay đổi của môi trường sống và luôn hiểu rõ giới hạn trong việc chính

quyền địa phương có thể tự làm gì.

Các thành phố cần phối hợp và hợp tác với người dân cũng như khu vực tư nhân để xây dựng một xã hội toàn diện thích ứng với sự tăng trưởng và đảm bảo phát triển bền vững.

Thành phố Yokohama đã hợp tác chặt chẽ với người dân và các công ty của thành phố ngay từ thời kỳ bắt đầu bùng nổ dân số và tăng trưởng kinh tế. Thành phố đã triển khai hàng loạt các chương trình và chiến dịch giáo dục để nâng cao ý thức của người dân giúp người dân hiểu rõ và đồng thuận với các chính sách của thành phố.

Gần đây, nhóm tình nguyện do các cộng đồng địa phương tổ chức đã tích cực tham gia các hoạt động làm đẹp công viên và đường phố. Yokohama cũng hiểu rõ những giới hạn của chính quyền trong

việc dẫn dắt sự phát triển bền vững của thành phố và chủ động khuyến khích các công ty tư nhân và các tổ chức như các nhóm cộng đồng và các tổ chức phi chính phủ tham gia phát triển đô thị ở cấp cơ sở. Sự hợp tác và phối hợp giữa chính quyền, người dân và khu vực tư nhân không chỉ giúp thực hiện các chính sách của chính phủ mà còn giúp thành phố nhận ra những thách thức mới và đảm bảo các mục tiêu riêng và mục tiêu chung ở cấp cao hơn được thực hiện thành công hơn dựa trên tầm nhìn chung thống nhất về phát triển thành phố hiện đại và bền vững.

Phản dưới đây tổng hợp một số ví dụ điển hình về sự phát triển đô thị đặc trưng của Yokohama thông qua việc khuyến khích sự tham gia của khu vực tư nhân và người dân.

Chia sẻ tầm nhìn để thúc đẩy sự đồng thuận và thực hiện các chính sách

Ủy ban Xúc tiến Dự án Xây dựng Khu đô thị mới Kohoku

Tham gia lập quy hoạch khu đô thị mới

Khu đô thị mới Kohoku là một trong 6 dự án chiến lược của TP Yokohama nhằm xây dựng các khu đô thị mới đa chức năng ở khu vực ngoại ô, nằm cách trung tâm Tokyo 25 km về phía tây nam. Khái niệm cơ bản của quy hoạch được xây dựng bởi người dân, chính quyền thành phố và đơn vị phát triển – Công ty Nhà ở Nhật Bản (JHC, hiện là Cơ quan Phục hưng Đô thị).

Ba chủ thể này thành lập “Hội đồng Xúc tiến Dự án Phát triển Khu đô thị mới Kohoku” để thảo luận quy hoạch xây dựng một thành phố lý tưởng, ở đó người dân sẽ đóng vai trò chính đối với sự phát triển của thành phố.

Người dân tham gia từ các bước quy hoạch ban đầu như là một trong những nhân tố chính của quy hoạch với sự hỗ trợ kỹ thuật của JHC còn TP Yokohama sẽ tạo điều kiện tối đa.

Đã mất khá nhiều thời gian để thảo luận từng vấn đề và thống nhất với các bên liên quan ngay từ bước lập quy hoạch, tuy nhiên chính những nỗ lực này đảm bảo thực hiện dự án thuận lợi và hiệu quả sau khi xây dựng được sự đồng thuận. Hoạt động của tổ chức này được duy trì trong 20 năm từ năm 1976 đến năm 1996.

Sự tham gia thống nhất và toàn diện của người dân là hướng tiếp cận mới trong quy hoạch và phát triển đô thị và trở thành mô hình mẫu cho các thành phố khác.

Chiến dịch G30

Kế hoạch Yokohama G30

“Kế hoạch Yokohama G30” là đề án do TP Yokohama xây dựng nhằm giải quyết tình trạng lượng chất thải ngày càng tăng do tăng trưởng dân số nhanh trong những năm cuối thế kỷ 20. Kế hoạch G30 đã được thực hiện từ tháng 1 năm 2003 để hạn chế những xu hướng bất lợi và thúc đẩy tái chế rác thải.

Lượng rác thải 1,61 triệu tấn của năm tài chính 2001 được lấy làm cơ sở để thực hiện mục tiêu giảm 30% lượng rác thải phát sinh vào năm tài chính 2010.

Để đạt mục tiêu này, cần yêu cầu người dân tham gia phân loại rác sinh hoạt thành 15 loại. Khi thực hiện Kế hoạch G30, đơn vị thu gom rác sẽ không thu gom rác thải nếu người dân không phân loại rác theo quy định.

Đối với rác thải thương mại/công nghiệp, các công ty cũng được hướng dẫn trả lại rác cho nơi phát thải nếu phát hiện loại rác không phù hợp.

Việc thực thi các quy định nghiêm ngặt này đòi hỏi ý thức cao của người dân và sự hợp tác tự nguyện từ cả người dân và các công ty, do đó, thành phố đã thực hiện các hoạt động tuyên truyền và giáo dục với hơn 11.000 cuộc hội thảo trong giai đoạn 2 năm nhằm giúp người dân và các công ty hiểu rõ về cách thức giảm thiểu và phân loại rác thải. Khoảng 600 chiến dịch đã được tổ chức ở các ga đường sắt và trên 3.300 chiến dịch nâng cao nhận thức của người dân đã được tổ chức ở các điểm thu gom, xử lý rác. Cả cộng đồng và trường học địa phương cùng tham gia để tạo môi trường ủng hộ và phối hợp mạnh mẽ.

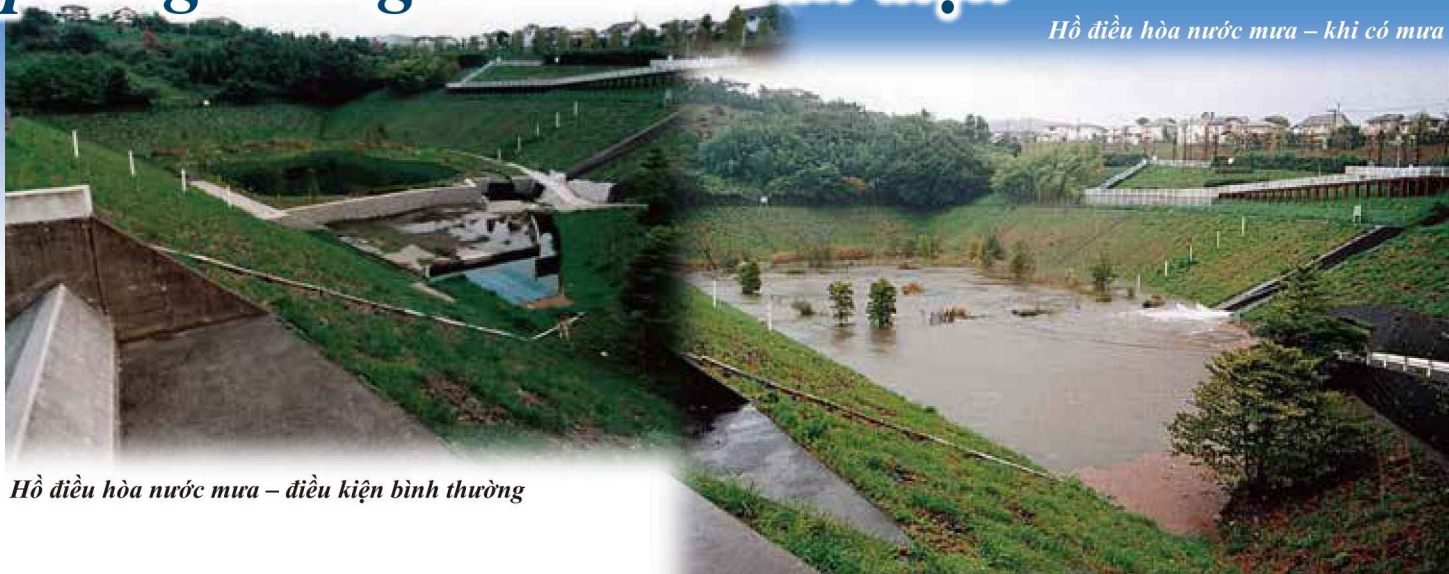
Tình nguyện viên “giám sát chất thải” trình bày rõ các biện pháp phân loại cho người dân và tranh thủ sự cộng tác từ những người chưa ủng hộ các biện pháp phân loại rác mới.

Kết quả của những nỗ lực phối hợp này là thành phố đã đạt được mục tiêu giảm 30% lượng rác thải phát sinh trong năm tài khóa 2005, sớm hơn 5 năm so với mục tiêu đặt ra và đến năm 2010, lượng rác thải đã giảm 43,25. Nhờ việc giảm lượng rác thải, thành phố không cần phải xây dựng thêm 2 lò đốt rác. Điều này đem lại tác động lớn trong việc giảm gánh nặng cho ngân sách thành phố. Sự phối hợp với người dân và khu vực tư là những yếu tố chính góp phần vào sự thành công của kế hoạch.

Các khu rừng cộng đồng

Các khu rừng phòng hộ và rừng tự nhiên được phát triển ở TP Yokohama nhờ sự tham gia của chủ sở hữu đất trong thành phố theo Chính sách “Rừng cộng đồng” ban hành năm 1971 được coi là hệ thống đầu tiên của thành phố. Ngày nay, có 40 khu rừng với tổng diện tích 498 ha được đăng ký là rừng cộng đồng, nơi người dân có thể tham gia thám hiểm và thư giãn miễn phí. 25 đội tình nguyện chính thức được thành lập để bảo vệ và chăm sóc các khu rừng này. Thành phố ký hợp đồng dài hạn trên 10 năm với chủ đất và trợ cấp để trồng rừng và miễn thuế sử dụng đất. Chủ đất và các tình nguyện viên cũng như Thành phố thế kỷ 21 cùng tổ chức chăm sóc rừng để bảo vệ không gian xanh đẹp và quý giá trong một thành phố hiện đại.

Xây dựng một đô thị kiên cường trước thiên tai thông qua chính sách phòng chống thiên tai toàn diện

Hồ điều hòa nước mưa – khi có mưa

Hồ điều hòa nước mưa – điều kiện bình thường

Nguồn: Phòng Đường bộ và Đường cao Tốc, TP Yokohama

Phòng chống thiên tai ở Tp. Yokohama

Tăng cường khả năng phòng chống thiên tai là vấn đề thiết yếu để xây dựng môi trường đô thị an toàn và bền vững. Các biện pháp phòng chống thiên tai của thành phố được thực hiện trên cơ sở phối hợp chặt chẽ giữa thành phố, các doanh nghiệp và người dân địa phương. Các bên liên quan thực hiện chiến lược quản lý rủi ro do thành phố quy định và vai trò, trách nhiệm của từng bên được xác định rõ ràng và cụ thể.

Người dân thường xuyên tham gia các chương trình tập huấn giúp họ di chuyển hiệu quả trong trường hợp có thiên tai. Thành phố cũng công bố bản đồ dự báo những địa điểm thiên tai có thể xảy ra như sóng thần, núi lửa, lụt lội, sạt lở đất để giúp các bên liên quan chủ động đối phó với thiên tai.

Lụt lội ở sông Maioka

Nguồn: Phòng Đường bộ và Đường cao tốc, TP Yokohama

Phòng chống Lũ lụt

Cải tạo sông

Sông Tsurumi ở Tp. Yokohama được phân loại là sông cấp 1 có lịch sử lụt lội lâu đời và nổi tiếng là “con sông hung dữ”. Do đô thị hóa nhanh trong lưu vực sông đã bắt đầu từ những năm 1950 nên môi trường tự nhiên như rừng và không gian xanh đã ngày càng suy giảm. Các tuyến đường trải nhựa khiến mất đi bề mặt thoát nước tự nhiên, làm nước mưa chảy mạnh thẳng xuống sông khiến rủi ro ngập lụt càng cao.

Do đó, sông Tsumuri là một trong những con sông đầu tiên trong cả nước thực hiện “Kiểm soát lũ lụt tổng hợp”, gồm cải tạo sông, xây dựng hồ điều hòa, hồ điều hòa chống thiên tai, v.v. và biện pháp này đã đem lại hiệu quả cao.

Ở Nhật Bản, sông cấp 1 do Bộ Đất đai, Hạ tầng, Giao thông và Du lịch quản lý trực tiếp nên TP Yokohama cùng phối hợp với chính quyền trung ương và Quận Kanagawa để đảm bảo an toàn trong trường hợp lượng mưa hàng giờ là 50 mm (chu kỳ lặp lại là 5 năm).

Quản lý lưu vực sông toàn diện

Công cuộc đô thị hóa TP Yokohama bắt đầu từ các khu vực ven biển nên các khu vực dân cư tập trung ở phía hạ nguồn gặp khó khăn trong việc phòng chống lũ lụt do giới hạn công suất dòng chảy tăng khi mở rộng sông. Ngoài ra, phát triển nhà ở ở lưu vực sông cũng dẫn đến gia tăng dòng chảy vào sông. Do đó, các biện pháp đảm bảo lưu vực chứa nước là rất quan trọng để nâng cao an toàn khi có lũ.

Do vậy, các công trình chứa nước mưa ở khu vực công cộng như trường học và công viên đã được xây dựng và áp dụng hướng dẫn thông qua “Hướng dẫn lập quy hoạch sử dụng đất” để xây dựng các hồ điều hòa nước mưa. Cả hai biện pháp này đã góp phần giảm lượng dòng chảy nước mưa vào sông.

Xây dựng thành phố kiên cường thông qua chính sách phòng chống thiên tai toàn diện

Cải thiện hệ thống thoát nước

Một biện pháp phòng chống lũ lụt quan trọng khác là sử dụng hệ thống thoát nước. Biện pháp này nhằm đảm bảo an toàn trong trường hợp lượng mưa là 50mm/giờ (chu kỳ dự kiến là 5 năm/lần) và lượng mưa 60 mm (chu kỳ dự kiến là 10 năm/lần) cho các khu vực trũng – các khu vực dự kiến sẽ chịu thiệt hại nặng do lũ lụt. Các trạm bơm và cống thoát nước mưa được xây dựng ở các khu vực này.

Thảm họa động đất

Gắn kết với các quy định

Một yếu tố khác đảm bảo sự thành công là phòng chống thiên tai phải được xem xét trong các quy định về xây dựng, qua đó đảm bảo các công trình có thể phòng chống được thiên tai trước khi phê duyệt và triển khai.

Xem xét các vấn đề này trong các quy định là một cơ chế mang tính đổi mới trong công tác giảm thiểu tác động do thiên tai gây ra và giúp giảm rủi ro xảy ra thiên tai từ bước quy hoạch và xây dựng.

Hệ thống giám sát động đất theo thời gian thực

Hệ thống giám sát động đất theo thời gian thực là hệ thống nhằm nắm bắt được tình hình của các địa điểm ở TP Yokohama sau khi có động đất. Điều này giúp triển khai các hoạt động đối phó ban đầu và kịp thời triển khai các biện pháp đối phó thiên tai. Thành phố lắp đặt 42 bộ cảm biến ở các khu dân cư để nhận thông tin dự báo động đất trên cơ sở thời gian thực, nhờ đó giảm thiểu được thiệt hại trong trường hợp xảy ra động đất.

Ứng phó trong trường hợp xảy ra động đất

Các địa điểm trú ẩn trong trường hợp xảy ra động đất

Tp. Yokohama là thành phố đầu tiên chọn trường tiểu học là điểm trú ẩn trong trường hợp xảy ra động đất. Địa điểm này không chỉ được sử dụng như là nơi trú ẩn an toàn khi có thiên tai mà còn được sử dụng là căn cứ truyền tải thông tin và liên lạc, dự trữ các thiết bị cứu hộ, thức ăn và nước uống cũng như các vận dụng thiết yếu khác và nhà vệ sinh khẩn cấp.

Các trường học ở Nhật Bản được xây dựng ở từng khu dân cư và đơn vị dân cư này phù hợp cho quy hoạch các biện pháp phòng chống thiên tai ở khu vực.

Dựa trên kinh nghiệm tích lũy được, TP Yokohama đã áp dụng “các địa điểm phòng chống thiên tai khu vực”, các địa điểm này trở thành tiêu chuẩn mới cho các thành phố khác và cho cả nước. Hệ thống này là một sáng kiến do được kết nối với đơn vị dân cư và đảm bảo giảm thiểu thiệt hại ở cấp khu vực.

Bể chứa nước ngầm

Tp. Yokohama có các bể chứa nước ngầm, các bể này được sử dụng trong trường hợp xảy ra thiên tai. Trong điều kiện bình thường, các bể chứa nước ngầm này là một phần của mạng lưới

đường ống dẫn nước và khi áp lực nước giảm, các van vào/ra sẽ đóng giúp bể trữ nước sạch có thể uống trực tiếp. Các bể chứa nước ngầm này được xây dựng ở các trường học – những địa điểm được quy định là các trạm cấp cứu vùng, xa các công trình phân phối nước.

Bể chứa nước ngầm trong trường hợp khẩn cấp

Nguồn: Cục Chính sách, thành phố Yokohama

Ứng phó trong trường hợp khẩn cấp

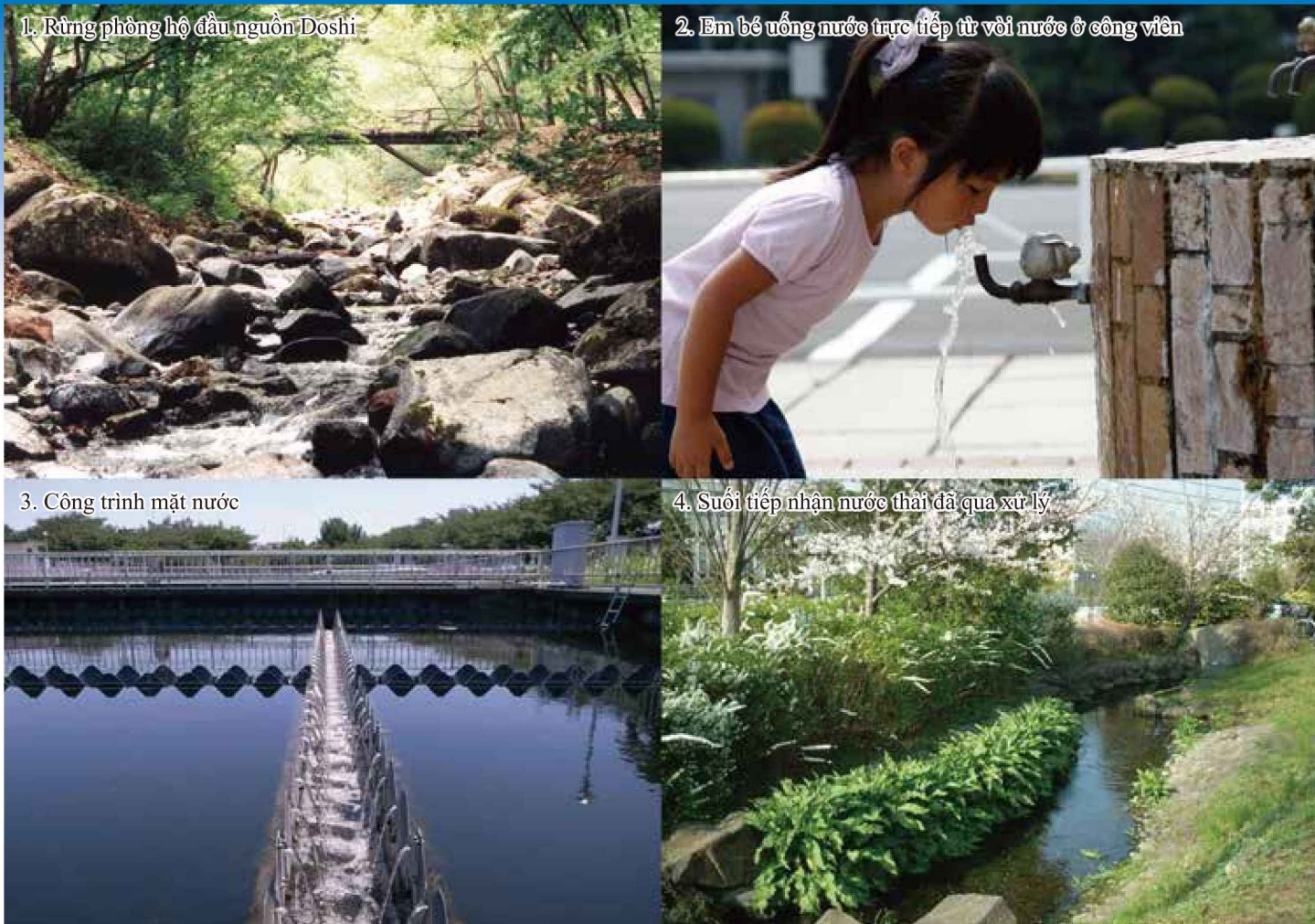
Trong trường hợp xảy ra thiên tai, hệ thống giao thông khẩn cấp vốn được kết nối các công trình chính (tòa thị chính, văn phòng công trình dân sự, trạm cứu hỏa, bệnh viện) với các tuyến đường khẩn cấp sẽ được kích hoạt và các công trình dọc các tuyến đường khẩn cấp là các công trình có thể chống chọi được động đất để đảm bảo giao thông thông suốt trong thời gian xảy ra động đất

Tập huấn về công tác phòng chống thiên tai tại địa điểm trú ẩn ở địa phương

Văn phòng phường Asahi, thành phố Yokohama

Cung cấp dịch vụ cứu hộ 24 giờ/ngày cho mọi người dân

Nguồn ảnh: Cục cấp nước, thành phố Yokohama (1,2), Cục Kế hoạch môi trường, thành phố Yokohama (3,4)

Từ “Nguồn” tới Thành phố

Các đô thị mới nổi đang phải đối mặt với nhiều thách thức trong việc đẩy mạnh phát triển các công trình hạ tầng thiết yếu trong một thời gian ngắn để đáp ứng nhu cầu do tăng trưởng dân số. Công trình cấp nước là hạ tầng thiết yếu để đáp ứng yêu cầu cơ bản của người dân.

Thiếu nước sẽ ảnh hưởng nghiêm trọng tới cuộc sống của người dân và chất lượng nước kém cũng sẽ ảnh hưởng tới sức khỏe của người dân. Ngoài ra, khai thác nước giếng quá mức của các hộ gia đình và các công ty có thể dẫn đến tình trạng sụt lún đất, khiến gia tăng mức độ ngập lụt, làm tê liệt các chức năng của thành phố.

Do hệ thống cấp nước được xây dựng từ năm 1869 và hệ thống thoát nước đi vào hoạt động năm 1887 như là hệ thống hiện đại đầu tiên ở Nhật Bản, thành phố cam kết phát triển bền vững ngay cả trong trường hợp dân số tăng nhanh để mở rộng nhanh chóng cả 2 hệ thống cấp và thoát nước.

Hiện hệ thống cấp nước và hệ thống thoát nước của thành phố đã phát triển với phạm vi cung ứng tương ứng là 100% và 99,8% . Trong quá trình phát triển mạng lưới, TP Yokohama nhận thấy rằng không chỉ cần đảm bảo cung cấp ổn định mà cần cung cấp nước với chất lượng cao và cần quay trở lại nguyên tắc cơ bản và bảo vệ các nguồn nước.

TP Yokohama tiếp tục bảo vệ rừng đầu nguồn phòng hộ Doshi (xem Ảnh 1) với diện tích khoảng 2.800 ha đất ở làng Doshi, cách Yokohama khoảng 70 km. Điều này giúp thành phố có thể thực hiện quy hoạch dài hạn trong việc cung cấp nước sinh hoạt với chất lượng cao.

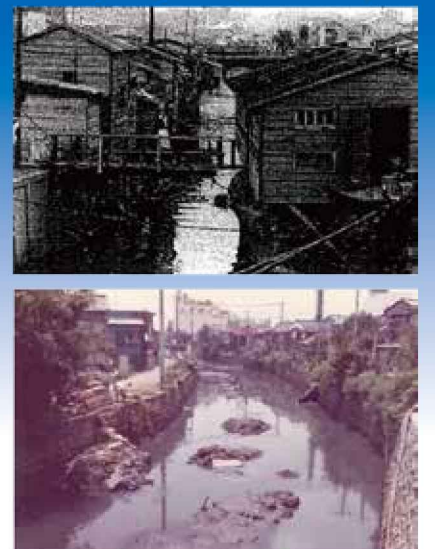
Quản lý mạng lưới dịch vụ và tác động môi trường

Hướng tiếp cận phân kỳ đầu tư theo giai đoạn để đảm bảo thực hiện tốt và hiệu quả

Để đáp ứng nhu cầu tăng nhanh, TP Yokohama đã áp dụng hướng tiếp cận phân kỳ đầu tư và mở rộng mạng lưới cấp nước của thành phố 8 lần trong 120 năm. Tỷ lệ dân cư được tiếp cận với mạng lưới cấp nước đã tăng ổn định theo sự gia tăng dân số của thành phố. Tuy nhiên, việc phát triển hệ thống xử lý nước thải lại không đáp ứng được yêu cầu do dân số gia tăng như tổng hợp trong Hình dưới đây.

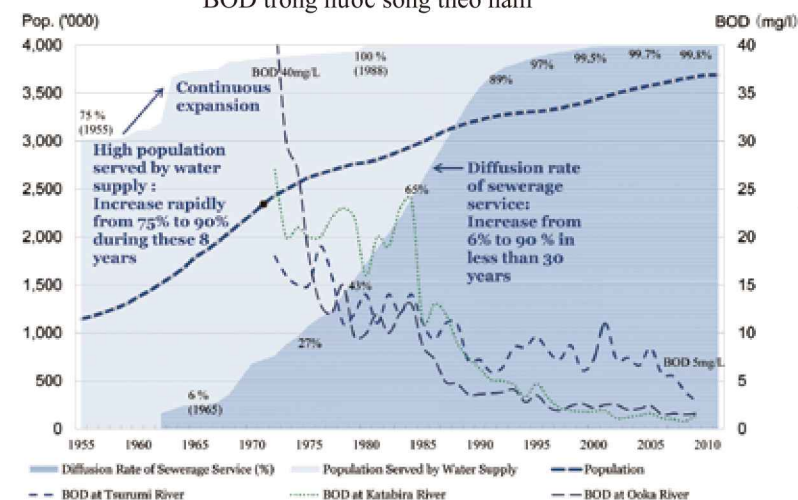
Thành phố đã áp dụng hướng tiếp cận phân kỳ đầu tư với hai phương pháp để lắp đặt hệ thống cống thoát nước mưa riêng, hệ thống cống thoát nước mưa và nước thải chung, hệ thống thoát nước thải riêng. Trong giai đoạn đầu, thành phố sử dụng hệ thống thoát nước chung để thoát nước mưa và nước thải nhằm nhanh chóng hoàn thành hệ thống với chi phí thấp ở trung tâm thành phố; sau đó sử dụng hệ thống thoát nước mưa và nước thải riêng trong giai đoạn mở rộng ở khu vực còn lại của thành phố, trong đó có sử dụng cả nguồn vốn tư nhân.

Sông trong thành phố trước đây

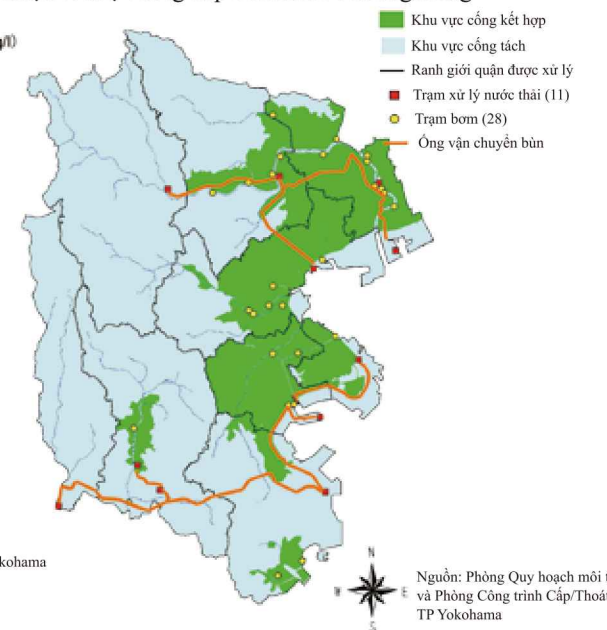
Nguồn: Phòng Quy hoạch Môi trường, TP Yokohama

Phạm vi cấp và thoát nước, hàm lượng BOD trong nước sông theo năm

Nguồn: Phòng Quy hoạch môi trường và Phòng Công trình Cấp/Thoát nước, TP Yokohama

Phạm vi hệ thống cấp thoát nước chung/riêng

Nguồn: Phòng Quy hoạch môi trường và Phòng Công trình Cấp/Thoát nước TP Yokohama

Quản lý chu trình nước thân thiện với môi trường

Công cuộc đô thị hóa nhanh tạo ra một áp lực đáng kể đối với môi trường. Các chất ô nhiễm nước thải sinh hoạt và nước thải công nghiệp làm suy giảm chất lượng nước sông và làm nước sông có mùi hôi.

Mở rộng hệ thống thoát nước sinh hoạt và nhà máy xử lý nước thải cùng với biện pháp kiểm soát và hướng dẫn nguồn nước thải tại nhà máy, TP Yokohama đã đạt được mục tiêu giảm nhanh hàm lượng BOD trong nước sông (Ảnh 3). Nước thải vào nguồn tiếp nhận thường được kiểm tra để đảm bảo đáp ứng yêu cầu chất lượng quy định (Ảnh 4).

Hạ tầng hoạt động tốt với ý nghĩa như là một mạng lưới

Khai thác phát triển hệ thống cấp, thoát nước hiện đại là một khâu quan trọng; đồng thời đảm bảo cung cấp nước và hoạt động an toàn cũng như bảo trì tốt trong suốt thời gian khai thác là yếu tố then chốt khác giúp duy trì chất lượng nước cung cấp (Ảnh 2).

Rừng đầu nguồn ở làng Doshi, Yamanashi cách Yokohama khoảng 70 km và hệ thống đường ống từ điểm lấy nước tới nhà máy cấp nước có tổng chiều dài khoảng 9.200 km. Mặc dù hệ thống này khá dài nhưng tỷ lệ nước thất thoát chỉ vào khoảng 5%, điều chỉ có thể đạt được nhờ công tác bảo trì thường xuyên

và quản lý khai thác hiệu quả. Ngoài ra, tỷ lệ nước thất thoát thấp đảm bảo mở rộng hiệu quả mạng lưới cấp nước với chi phí đầu tư thấp nhất.

Hệ thống người sử dụng trả tiền

Huy động vốn đầu tư phát triển hạ tầng cũng là một trong những thách thức của các đô thị mới nổi. TP. Yokohama, giống như các thành phố khác của Nhật Bản, đã áp dụng nguyên tắc người sử dụng phải trả tiền để thu phí cấp, thoát nước và chính quyền thành phố đã thành công trong việc phổ biến khái niệm này. Với hệ thống cấp, thoát nước đã phát triển gần đây ở Yokohama, phí thu từ người sử dụng đã góp phần bù đắp chi phí khai thác và bảo trì để đảm bảo khả năng cung cấp dịch vụ 24 giờ/ngày của hệ thống.

Những sáng kiến liên tục

Trạm Hama (Nhà máy phong điện)

Nguồn: Phòng Quy hoạch Môi trường, TP Yokohama

Xe điện

Nguồn: Văn phòng Chính sách Biến đổi Khí hậu, TP Yokohama

Dịch vụ chăm sóc trẻ

Nguồn: Phòng Thanh, Thiếu niên, TP Yokohama

Thách thức với “những vấn đề đô thị”

Yokohama đã trải qua quá trình phát triển nhanh từ sau giai đoạn bị hủy diệt sau chiến tranh những năm 1940 thành một đô thị thịnh vượng và hiện đại trong vòng 60 năm, giải quyết thành công các vấn đề đô thị như phát triển tự phát, thiếu cơ sở hạ tầng và ô nhiễm môi trường.

Tuy nhiên, những thách thức đối với thành phố không chỉ dừng ở đó. Thay vào đó, thành phố liên tục đưa ra các sáng kiến và nỗ lực không ngừng để giải quyết những vấn đề đô thị mới phát sinh. Xu hướng mới là nhu cầu đã được thảo luận trên toàn cầu về bảo tồn năng lượng và giảm lượng khí thải để giải quyết vấn đề nóng lên trên toàn cầu và các vấn đề suy giảm nguồn tài nguyên thiên nhiên. Các thành phố tiêu thụ nhiều năng lượng và thải ra lượng khí thải nhà kính lớn được yêu cầu phải sử dụng năng lượng “thông minh hơn” và tìm kiếm các nguồn năng lượng thay thế, năng lượng tái sinh để thúc đẩy lối sống hiệu quả và sinh thái cũng như phát triển nền kinh tế xanh.

Một xu hướng khác là dân số đang già đi và giảm dân số ở các thành phố lớn. Đối với TP Yokohama, dân số của thành phố dự kiến sẽ bắt đầu giảm từ năm 2019. Số người già trong độ tuổi trên 65 chiếm hơn 21% tổng dân số của thành phố năm 2013 và dự kiến sẽ tăng lên gần 1 triệu người vào năm 2025. Cũng trong giai đoạn này, ngày càng có nhiều phụ nữ sẵn sàng tiếp tục công việc sau khi sinh con nên vấn đề cấp bách là thành phố cần xây dựng môi trường để hỗ trợ những bậc cha mẹ bận rộn.

Nếu không có cơ chế hỗ trợ phù hợp, tỷ suất sinh thậm chí có thể còn giảm hơn nữa, khiến tháp dân số càng già hơn và ảnh hưởng tới lực lượng lao động. Ngoài ra, TP Yokohama tin rằng sự tham gia và đóng góp của phụ nữ cho nền kinh tế và xã hội là hết sức cần thiết nhằm phát triển và trẻ hóa thành phố. Thách thức là làm thế nào để giải quyết các trở ngại và xây dựng môi trường hỗ trợ cho cả những bà mẹ đi làm và con cái của họ. Khôi phục và cải tạo hạ tầng cũ cũng là một nhu cầu cấp bách. Để đối mặt với vấn đề nóng lên trên toàn cầu và những

thiên tai tiềm tàng, “khôi phục” không chỉ có nghĩa đơn giản là nâng cấp, cải tạo hạ tầng cũ mà còn cần các giải pháp “thông minh” và “hiệu quả” hơn.

Ở Nhật Bản, TP Yokohama đóng vai trò hàng đầu trong việc giải quyết những thách thức mới trên cơ sở phối hợp chặt chẽ giữa người dân và các công ty tư nhân. Năm 2011, thành phố được Chính phủ Nhật Bản chọn là “Thành phố tương lai”, theo đuổi mục tiêu trở thành đô thị kiểu mẫu về công nghệ hiện đại, đô thị kiểu mẫu về hệ thống kinh tế-xã hội, dịch vụ và kinh doanh và xây dựng thành phố nhằm giải quyết thành công các vấn đề đô thị mới. Người dân Yokohama đang mong chờ và háo hức thực hiện những thay đổi, tiếp tục thử nghiệm các phương pháp và sáng kiến mới. Vai trò của chính quyền thành phố là tạo cơ hội cho người dân và doanh nghiệp cũng như có các chính sách khen thưởng, khuyến khích phù hợp và hỗ trợ thúc đẩy người dân và doanh nghiệp xây dựng các ý tưởng mới và triển khai kế hoạch hành động.

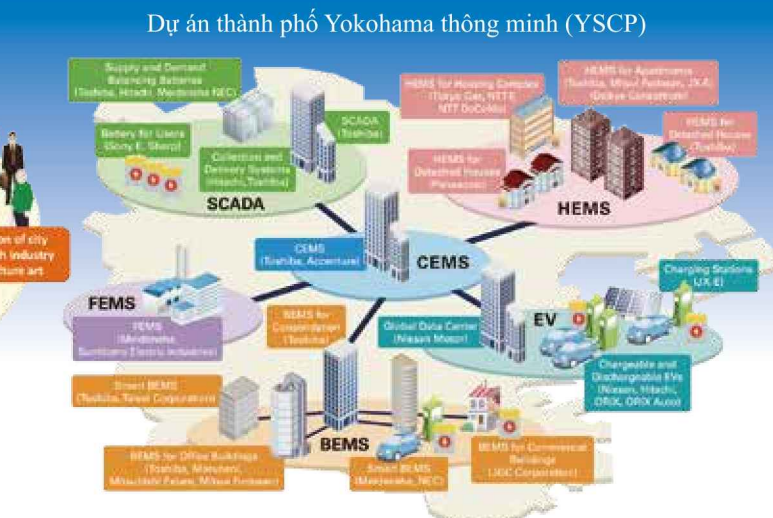
Quản lý “các vấn đề mới” nhằm đạt mục tiêu phát triển bền vững

Sáng kiến thành phố tương lai

Nguồn: Văn phòng Chính sách Biến đổi khí hậu, TP Yokohama

Dự án thành phố Yokohama thông minh (YSCP)

Nguồn: Văn phòng Chính sách Biến đổi khí hậu, TP Yokohama

Các biện pháp giảm lượng khí thải các-bon

Từ năm 2010, thành phố đã bắt đầu xem xét thí điểm “Dự án thành phố Yokohama thông minh”. Các công nghệ thông minh mới nhất, gồm sản xuất PV, pin lưu trữ và các cấp độ của các hệ thống quản lý năng lượng (EMS) đã được lắp đặt để thí điểm khai thác ở nhiều địa điểm trong thành phố và có hơn 1.900 hộ gia đình lắp đặt thiết bị EMS gia đình (HEMS) kết nối với EMS cộng đồng (CEMS). Tầm nhìn ban đầu của dự án do chính quyền thành phố xây dựng, sau đó đề xuất ý tưởng công khai dự án để thu hút sự quan tâm, đầu tư của khu vực tư nhân. Kết quả là có rất nhiều công ty sở hữu các công nghệ thông minh đã tham gia dự án. Quy hoạch tổng thể chi tiết đã được xây dựng cùng với việc thành lập văn phòng quản lý dự án, sau đó dự án được đưa vào khai thác bởi các chủ thể tư nhân. Thành phố cũng xúc tiến “Dự án thành phố Yokohama cơ động 0” nhằm phổ biến phương tiện động cơ điện và điều khiển phương tiện sinh thái trên cơ sở phối hợp với các nhà sản xuất ô tô. Đây là những nỗ lực nhằm xây dựng một mô hình thành phố thông minh, thân

thiện với môi trường bằng các biện pháp phối hợp giữa người dân, doanh nghiệp tư nhân và chính quyền thành phố và để nhân rộng mô hình thành công ở các thành phố khác của Nhật Bản và các quốc gia khác.

Sáng tạo cuộc sống

TP Yokohama đã nỗ lực thúc đẩy những sáng tạo để cải thiện đời sống, đặc biệt là khu vực ven biển Keihin và được Chính phủ chỉ định là một trong những “Đặc khu phát triển toàn diện để phát triển sức cạnh tranh quốc tế (CSZICD)”. Hiện thành phố đang xúc tiến 18 dự án nghiên cứu và phát triển ở 7 lĩnh vực trọng tâm là y tế dự phòng, chẩn đoán, được phẩm giúp trẻ hóa, công nghệ thông tin (cơ sở dữ liệu y tế), phát triển thuốc, phát triển thiết bị y tế và cơ chế hỗ trợ quy trình cấp phép được phẩm/thiết bị y tế. Xã hội đang ngày một già đi và các công nghệ tiên tiến nhất đem lại cơ hội phát triển các thị trường mới cho cả các doanh nghiệp trong nước và các công ty toàn cầu. Thành phố giúp các đơn vị có sáng kiến tiếp cận các chính sách ưu đãi thuế, loại bỏ những cản trở, hạn chế và hỗ trợ tài chính, v.v. trong phạm vi CSZICD.

Cải thiện khả năng tiếp cận dịch vụ hỗ trợ chăm sóc trẻ

Yokohama đã thành công trong việc thực hiện mục tiêu “không có trẻ phải chờ” để được tiếp cận dịch vụ chăm sóc trẻ trong tháng 4 năm 2013. Trong những thập kỷ gần đây, các thành phố lớn thường phải đối mặt với việc thiếu nhà trẻ nên nhiều trẻ em phải nằm trong danh sách chờ xếp lớp, khiến nhiều bà mẹ không thể quay lại làm việc. Để giải quyết vấn đề này, thành phố không chỉ xây dựng các trường mẫu giáo mới mà còn áp dụng các biện pháp mới để cải thiện khả năng tiếp cận các dịch vụ này. Thành phố khuyến khích cung cấp dịch vụ chăm sóc trẻ của các đơn vị tư nhân và các tổ chức khác sử dụng phòng chưa sử dụng ở các tòa chung cư để bù đắp thiếu hụt công trình trường mẫu giáo. Thành phố cũng cử nhân viên chăm sóc trẻ tới từng quận để cung cấp thông tin tư vấn cần thiết. “Phương pháp của thành phố Yokohama” được Chính phủ đánh giá cao và hiện được đưa vào kế hoạch quốc gia về “thúc đẩy thực hiện dự án “không có trẻ phải chờ để được đi mẫu giáo” trên toàn nước Nhật.

Hoạt động Hợp tác Quốc tế của thành phố Yokohama

Hoạt động Hợp tác Kỹ thuật Quốc tế Dài hạn của thành phố Yokohama

Giao lưu, trao đổi với các đô thị kết nghĩa và đô thị đối tác

Thành phố Yokohama từ lâu đã có giao lưu, trao đổi và hỗ trợ kỹ thuật cho các đô thị kết nghĩa, đô thị đối tác và các đô thị khác thông qua CITYNET và JICA.

CITYNET (Hội đồng các cơ quan quản lý các khu vực dân cư)

CITYNET được thành lập để nâng cao đời sống của người dân, hướng tới phát triển đô thị bền vững trên cơ sở có sự hợp tác giữa các cơ quan quản lý trong Khu vực Châu Á Thái Bình Dương. Khi được thành lập, Hội đồng có 26 thành viên, nhằm hỗ trợ phát triển và cải tạo các khu dân cư cho chính quyền địa phương. Tính tới ngày 1/4/2013, CITYNET đã có 131 thành viên từ 24 quốc gia và vùng lãnh thổ.

Thành phố Yokohama đã và đang tích cực thực hiện hỗ trợ kỹ thuật về giao thông đô thị, cấp nước, thoát nước, quản lý chất thải rắn, v.v. thông qua hình thức cử chuyên gia và nhận đào tạo cán bộ. Thành phố cũng đã đảm nhận vai trò thư ký trên 20 năm cho Hội đồng, kể từ khi Hội đồng được thành lập, và đã tích lũy được nhiều kinh nghiệm lãnh đạo mạng lưới các cơ quan quản lý.

Nguồn: Phòng Chính sách, TP Yokohama

Hỗ trợ kỹ thuật về các lĩnh vực chính

Đối với lĩnh vực cấp, thoát nước, thành phố đã rất chủ động nhận đào tạo cho cán bộ nước ngoài, chuyên gia kỹ thuật khai thác và bảo trì hệ thống xử lý nước, đồng thời cũng cử chuyên gia về lĩnh vực này sang các nước làm việc.

Cục Công trình thủy Yokohama đã rất nỗ lực, chủ động hợp tác quốc tế trong 40 năm trở lại đây, từ năm 1973. Kết quả là đã nhận đào tạo trên 2400 lượt học viên nước ngoài (bao gồm cả ngắn hạn) và cử trên 240 lượt chuyên gia tới 30 nước và vùng

Thành phố kết nghĩa
San Diego City (USA)
Lyon City (France)
Mumbai City (India)
Manila City (Philippines)
Odessa (Ukraine)
Vancouver City (Canada)
Shanghai City (Sister City) (China)
Constanta (Romania)

Thành phố đối tác
Beijing City (China)
Taipei City (Taiwan)
Busan City (South Korea)
Ho Chi Minh City (Vietnam)
Hanoi City (Vietnam)
Incheon City (South Korea)
Frankfurt City (Germany)

Cảng kết nghĩa
Oakland Port
Vancouver Port
Hamburg Port

Cảng đối tác
Shanghai Port
Dalian Port

Cảng thương mại hợp tác
Melbourne Port

Nguồn: JICA Đoàn nghiên cứu dựa trên bản đồ từ Cục Chính sách, thành phố Yokohama

lãnh thổ. Dự án hợp tác kỹ thuật với Công ty Nước sạch tại tỉnh Thừa Thiên – Huế là dự án lớn nhất, và sau 10 năm hợp tác, tỉnh đã có thể đưa ra “Tuyên bố về Nước An toàn”. Năm 2010, “Công ty Nước sạch Yokohama”, sử dụng 100% vốn từ Cục Công trình thủy, được thành lập để tăng cường xúc tiến các hoạt động hợp tác kinh doanh với các thành phố trên thế giới trên cơ sở vận dụng công nghệ và kinh nghiệm của Yokohama.

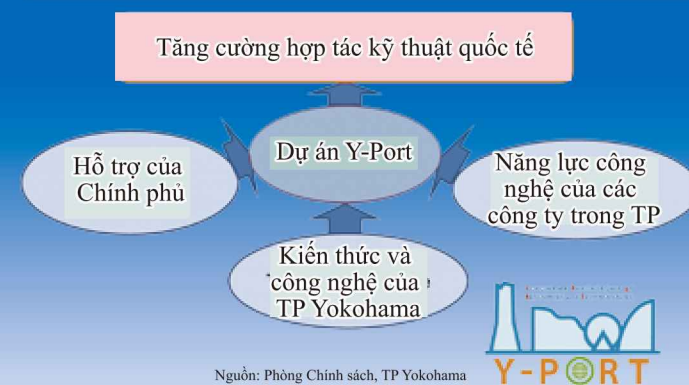
Ngành cảng cũng đã tiếp nhận và cử nhiều phái đoàn, cán bộ thông qua các hoạt động với các cảng kết nghĩa, chưa kể các hoạt động thường niên và các chương trình đào tạo chéo, mỗi năm ngành này đã tiếp nhận 50 đoàn cán bộ từ các nước đang phát triển.

Thành phố cũng chủ động hợp tác kỹ thuật thông qua việc tiếp nhận các đoàn cán bộ từ các nước đang phát triển tới làm việc về quản lý chất thải rắn và phát triển đô thị/giao thông đô thị.

Nguồn: Phòng Chính sách, TP Yokohama

Chương trình Hợp tác của Yokohama về nguồn lực và công nghệ

Nguồn: Phòng Chính sách, TP Yokohama

Y-PORT (Chương trình Hợp tác của Yokohama về Nguồn lực và Công nghệ theo mô hình Đối tác Công – Tư)

Quá trình phát triển kinh tế nhanh đang diễn ra tại các nước đang phát triển tồn tại song song với các vấn đề đô thị khác nhau, ví dụ như áp lực gia tăng dân số nhanh tại đô thị, phát triển đô thị lan, môi trường sống và môi trường tự nhiên suy thoái do thiếu hạ tầng đô thị, v.v. Những vấn đề này cũng giống như những gì Yokohama đã từng trải qua trước đây. Do đó, thành phố Yokohama tin rằng mình có thể chia sẻ kinh nghiệm với các đô thị khác ở các nước đang phát triển và cùng nhau tìm ra giải pháp phù hợp.

Trong số đó, có những vấn đề đô thị liên quan mật thiết tới đời sống người dân, mà mỗi vấn đề này đều có sự liên quan với các vấn đề còn lại. Do đó, không thể có giải pháp đơn lẻ, đơn ngành cho từng vấn đề. Giải pháp chỉ có được khi đã cân nhắc các khía cạnh khác nhau, và cần có sự hợp tác giữa các đô thị với nhau để giải quyết tốt theo quan điểm của người dân.

Thành phố Yokohama đã triển khai hợp tác kỹ thuật quốc tế hướng tới “Phát triển Đô thị Bền vững” bằng cách phát huy kinh nghiệm và công nghệ phát triển đô thị, công nghệ bảo vệ môi trường của khu vực tư nhân trong thành phố.

Y-PORT, Chương trình Hợp tác của Yokohama về Nguồn lực và Công nghệ theo mô hình Đối tác Công – Tư, được triển khai năm 2011. Chương trình này đã giúp hình thành quan hệ đối tác cơ bản giữa JICA, JBIC và các cơ quan công quyền khác, cũng như ADB và các nhà tài trợ quốc tế khác với khu vực tư nhân. Y-PORT hiện đang đẩy mạnh hợp tác kỹ thuật về phát triển đô thị bền vững với thành phố Cebu ở Philipin và thành phố Đà Nẵng ở Việt Nam.

Hiện nay, “Hội nghị Đô thị Thông minh Châu Á” đã được tổ chức làm cơ sở chia sẻ những thông lệ tốt nhất về phát triển đô thị, bao gồm cả những thành tựu và hoạt động chính đã nói ở trên.

Phòng Hợp tác Kỹ thuật Quốc tế của TP Yokohama cung cấp dịch vụ tư vấn và biện pháp đề xuất để giải quyết các vấn đề đô thị cho các thành phố trên toàn thế giới thông qua trang thông tin điện tử:

<http://www.city.yokohama.lg.jp/seisaku/kyoso/yport-e/>.

Nguồn: Phòng Chính sách, TP Yokohama

Thỏa thuận Quan hệ Đối tác Toàn diện với JICA

Tháng 10, 2011, thành phố Yokohama và JICA đã ký Thỏa thuận Quan hệ Đối tác Toàn diện để tiếp tục hướng tới hợp tác song phương và thúc đẩy các sáng kiến mới tương tự như Y-PORT. Đây là thỏa thuận quan hệ đối tác toàn diện đầu tiên mà JICA ký kết với một chính quyền địa phương. Các nội dung thỏa thuận bao gồm:

- (1) Tiếp nhận, tổ chức đào tạo cho học viên, cử chuyên gia, tổ chức Chương trình Quan hệ Đối tác JICA v.v. và các hình thức hợp tác kỹ thuật khác
- (2) Xúc tiến mô hình Đối tác Công-Tư để giải quyết các vấn đề đô thị
- (3) Tạo điều kiện cho người dân thành phố Yokohama tham gia và các hoạt động tình nguyện của JICA
- (4) Tổ chức đào tạo để nâng cao nhận thức quốc tế tại các trường học ở Yokohama
- (5) Tổ chức các hội nghị và sự kiện quốc tế về hợp tác quốc tế
- (6) Trao đổi cán bộ

Nguồn: Phòng Chính sách, TP Yokohama

Thỏa thuận Quan hệ Đối tác Toàn diện với JBIC

Vào tháng 10/2010, Yokohama và JBIC đã có “Thỏa thuận Hợp tác về Môi trường và Hạ tầng Đô thị” nhằm chia sẻ thông tin, trao đổi quan điểm phục vụ giải quyết các vấn đề đô thị, các vấn đề môi trường toàn cầu đang phát sinh ở các nước đang phát triển nơi có tốc độ phát triển đô thị cao.

Khai thác công nghệ của Khu vực tư nhân

Cùng sáng tạo với khu vực tư nhân của Yokohama trong hợp tác kỹ thuật quốc tế

Thành phố Yokohama hướng tới trở thành một đô thị quốc tế độc lập. Điển hình cho nỗ lực thực hiện mục tiêu này là dự án cải tạo trung tâm thành phố hiện đang được triển khai nhằm hình thành một trung tâm thương mại, kinh doanh mới với vai trò động lực phát triển kinh tế hco thành phố. Thành phố đang kêu gọi các công ty quốc tế tới khu vực Minato Mirai 21 và tới khu vực ga Kannai là nơi đã có nhiều công ty lớn đặt văn phòng và phát triển các trung tâm nghiên cứu. Công ty JGS, Công ty JFE Engineering, Công ty Chiyoda và công ty HITACHI là một vài cái tên đại diện. Thành phố Yokohama đã có thỏa thuận quan hệ đối tác với các công ty nắm giữ công nghệ hàng đầu và đang hướng tới cùng tổ chức hợp tác kỹ thuật quốc tế

Phát triển đô thị và công nghiệp, cấp, thoát nước, v.v.

Xử lý chất thải rắn, nước thải, năng lượng tái sinh, v.v.

Quản lý năng lượng, y tế, phát triển công nghệ sinh học, v.v.

Năng lượng, môi trường nước, hệ thống giao thông, công nghệ thông tin, liên lạc, v.v..

Hội đồng Cố vấn Kinh doanh Nước sạch Yokohama

Thành phố Yokohama đã có hệ thống cấp nước sạch đảm bảo cho người dân từ vài thập kỷ nay. Thành phố đã làm việc chặt chẽ với các công ty, tập đoàn tư nhân phát triển công nghệ hạ tầng nước sạch. Tháng 11/2011, "Hội đồng Cố vấn Kinh doanh Nước sạch Yokohama" được thành lập (tới tháng 8, 2013 đã có 147 doanh nghiệp thành viên).

Hội đồng này do Thị trưởng thành phố Yokohama làm chủ tịch, tạo điều kiện hợp tác giữa lĩnh vực cấp và thoát nước. Hội đồng có nhiệm vụ giới thiệu, quảng bá công nghệ và kinh nghiệm của các doanh nghiệp thành viên.

Công nghệ của các doanh nghiệp thành viên có bao gồm các nội dung như cung cấp linh kiện, thiết kế và xây dựng nhà máy, khai thác và bảo trì, v.v.

Yokohama Water Business Conference

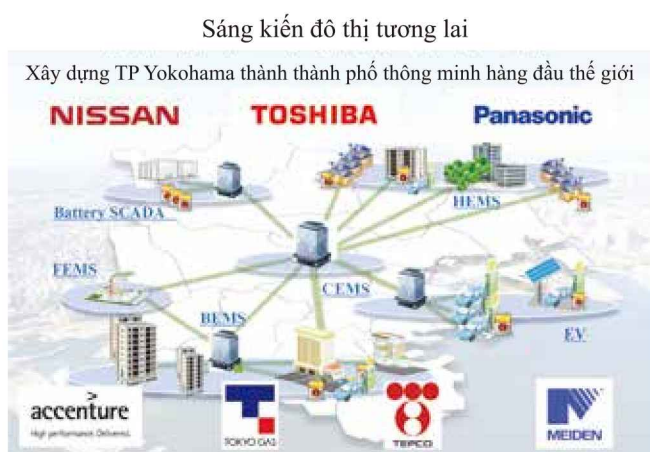
Source: Policy Bureau, City of Yokohama

Hoạt động kinh doanh nước sạch của các doanh nghiệp thành viên

Khai thác và chưng cất nước	Xây dựng đập và kênh thủy lợi, cải tạo sông, kênh, vận chuyển nước từ nguồn, chưng cất nước mặn, v.v.
Lọc và cấp nước	Xây dựng, khai thác và bảo trì các cơ sở lọc nước, quản lý chất lượng nước, xây dựng và khai thác các hệ thống cấp và ống dẫn nước, v.v.
Quản lý thoát nước, kiểm soát thiên tai	Xây dựng, khai thác và bảo trì ống dẫn, trạm bơm, các cơ sở xử lý nước thải, v.v.
Tái sử dụng và sử dụng năng lượng	Quay vòng nước, sản xuất năng lượng khí, v.v.

Xúc tiến Sáng kiến Đô thị Môi trường Tương lai

Thành phố Yokohama đã được chính phủ chọn làm Đô thị Môi trường Tương lai vào tháng 12, 2011 – đô thị đối phó được với các vấn đề môi trường và nhiều vấn đề xã hội, ví dụ như độ tuổi trung bình tăng. Theo sáng kiến này, thành phố đang làm việc với các doanh nghiệp tư nhân (Accenture, Tokyo Gas, TOSHIBA, NISSAN, Panasonic, Meidensha, TEPCO, v.v.) nhằm hiện thực hóa mô hình “thành phố có lượng các-bon thấp và tiết kiệm năng lượng”. Các dự án chính đang triển khai bao gồm sử dụng năng lượng tái tạo và năng lượng chưa sử dụng, quản lý năng lượng tại nhà, nơi làm việc và cộng đồng, phát triển phương tiện giao thông thể hệ mới, v.v. Sáng kiến này nhằm đưa các thông lệ tốt nhất đã được triển khai sang các nước khác trong tương lai.

Sáng kiến đô thị tương lai

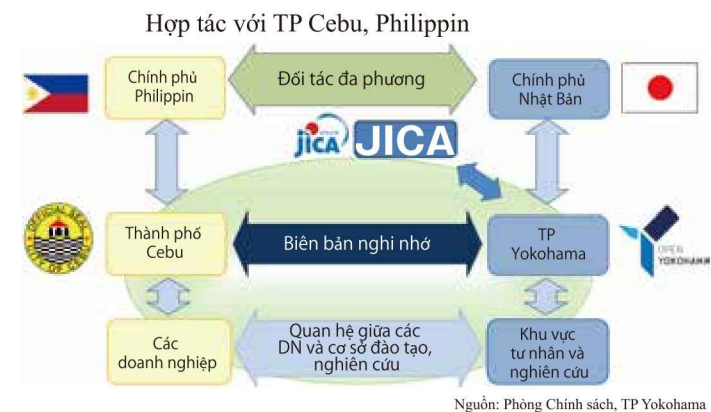
Xây dựng TP Yokohama thành thành phố thông minh hàng đầu thế giới

Nguồn: Văn phòng Chính sách Biến đổi Khí hậu, TP Yokohama.

Hợp tác với các thành phố

Hợp tác với thành phố Cebu, Philippin

Thành phố Cebu của Phillipin hiện đang trong giai đoạn cấp bách giải quyết các vấn đề về tắc nghẽn giao thông, xử lý chất thải rắn, xử lý nước thải, phòng ngừa và giảm thiểu lũ lụt, v.v. do tác động từ phát triển kinh tế và gia tăng dân số nhanh chóng. Tháng 3, 2012, thành phố Yokohama và thành phố Cebu đã có biên bản ghi nhớ thúc đẩy phát triển đô thị bền vững ở thành phố Cebu.

Nguồn: Phòng Chính sách, TP Yokohama

Hỗ trợ xây dựng tầm nhìn dài hạn và các sáng kiến của khu vực tư nhân

JICA và thành phố Yokohama đã cùng hỗ trợ kỹ thuật xây dựng tầm nhìn phát triển đô thị cho vùng thành phố Cebu với tựa đề “Tầm nhìn vùng Cebu 2050”. Tầm nhìn này bao quát 6 lĩnh vực và có gồm 4 chiến lược phát triển thực hiện tầm nhìn đề ra. Khi xây dựng tầm nhìn này, đã giới thiệu tầm nhìn dài hạn của thành phố Yokohama và 6 Dự án Chiến lược, làm đầu vào cho các chuyên gia vùng Cebu tranh luận và cân nhắc. Ngoài ra, đã có 3 doanh nghiệp tư nhân được Bộ Ngoại giao chọn đang có một dự án nghiên cứu về môi trường, đồng thời Công ty Nước sạch Yokohama do Cục Công trình thủy Yokohama thành lập hiện đang triển khai một dự án nâng cao năng lực ở vùng Cebu theo cơ chế dự án hợp tác kỹ thuật của JICA.

Hội nghị hỗ trợ thành phố Cebu của Đại sứ quán Philippin và thị trưởng thành phố Yokohama (Tháng 4 2013, đại sứ quán Philippin)

Nguồn: Phòng Chính sách, TP Yokohama

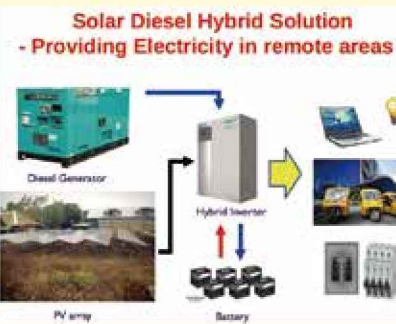
Hệ thống xử lý nước thải chi phí thấp có thể áp dụng để kiểm soát nước thải sinh hoạt trên diện rộng

Máy khử nước "Volute"

Nguồn: công ty AMCON Inc.

Hệ thống sản xuất điện sử dụng kết hợp năng lượng mặt trời và dầu diesel

Giải pháp công nghệ lai năng lượng mặt trời - diesel

Nguồn: công ty UYENO Green Solutions, Ltd

Công nghệ tái chế vật liệu nhựa thải để quản lý rác thải rắn tốt hơn

RPF và các nhà máy nhiên liệu nhựa dạng tơ

Nguồn: công ty Mansei Recycle Systems Co., Ltd

Phổ biến cơ chế hợp tác kỹ thuật tại vùng Cebu tới các thành phố châu Á khác

Tháng 4, 2013, thành phố Yokohama đã có biên bản ghi nhớ về phát triển đô thị bền vững với thành phố Đà Nẵng ở Việt Nam – thành phố đã đề ra mục tiêu trở thành một “thành phố môi trường” trong tương lai. Các hoạt động và biện pháp chính trong chương trình này là các doanh nghiệp tư nhân của Yokohama và Đà Nẵng đã cùng tổ chức khảo sát cơ sở hạ tầng, Đà Nẵng đã tới thăm các cơ sở xử lý chất thải rắn ở thành phố, cùng chia sẻ chi phí tổ chức “Hội thảo Cơ sở Hạ tầng Đà Nẵng” tại thành phố Yokohama, v.v.

Ngoài ra, thành phố Yokohama đang hợp tác với JICA trong khuôn khổ dự án “Quy hoạch Tổng thể Bangkok nhằm đáp ứng Biến đổi khí hậu, 2013 – 2023” tại thành phố Bangkok – cũng là thành phố hướng tới hiện thực hóa mô hình đô thị ít các-bon. Nội dung của quy hoạch này bao gồm (1) phát triển hệ thống vận tải bền vững, (2) tiết kiệm năng lượng và sử dụng năng lượng thay thế, (3) xử lý rác thải và nước thải hiệu quả, (4) đảm bảo không gian xanh đô thị, (5) có các biện pháp thích ứng. Đây được coi là nơi có thể áp dụng tốt những lợi thế của Yokohama về hợp tác kỹ thuật nhằm phát triển đô thị toàn diện.